Ч. 167 (14.998). Львів, вівторок 2. серпня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Вайку Чеських Леґіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЕМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кривава битва на манджурсько совітським кордоні.

200 БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ВОЯКІВ УБИТИХ І РАНЕНИХ.

Домеї повідомляє: Пресова секція кореанської армії оголосила комунікат, що японське військо відбило в неділю рано місцевість Чанкуфен і горби Шасаопін, що їх минулого тижня захопило большевицьке військо. В суботу вночі большевицьке військо під охороною гармат напало на японську стежу, невелику наслідком відпруження в окрузі Чанкуфен. Уже в пятницю большевицькі вояки перейшли нелегально кордон і почали будувати укріплення недалеко Шасапін. Прикордонна японська сторожа відбила большевицькі відділи і вернулась на свої давні позиції, щоб не доводити до сутички. Одначе пополудні большевицькі відділи напали на японців, які відбили наступ. Опісля большевицькі війська скористали з густої мряки і під охороною гарматнього вогню та повзів напали в суботу вночі на японців. Японські відділи приневолили большевицькі відділи покинути територію Манджуко і відзискали Чанкуфен та Шасаопін. В неділю в год. 7-ій рано большевицька артилерія бомбардувала ще село Койо в північній Кореї. На полі бою залишилися 30 вбитих большевицьких вояків. Большевики мають 200 вбитих і ранених. Японці здобули 11 повзів, дві гірські гармати, 2 скорострілі і багато муніції.

ЯПОНІЯ ПОГРОЖУЄ ЗА БОМБАРДУВАННЯ СІЛ.

Представник японської армії заявив журналістам, що справа для Японії скінчена. Територію Манджуко відобрали силою. Нічого більше не бажаємо. Не знаємо намірів Совітів, але якщо большевики схочуть відобрати силою ці позиції, мусять бути приготовані на ще рішучу відправу. Командант місцевих японських сил не звертався навіть до Токіо у справі акції проти большевицьких відділів. Кола зближені до міністерства війни дуже поважно ставляться до справи збомбардування большевицькою артилерією кореанських сіл. Відповідальність за цей інцидент спадає зовсім на Совіти.

НАРАДА В ТОКІО І ПРОТЕСТ У МОСКВІ.

В неділю пополудні прем. Коное відбув окремо нараду з міністром війни Ітаґакі і міністром закордонних справ Уґакі у справі провокаційного нападу большевицьких військ в Чанкуфен і Шасаопін. З черги мін. Уґакі обговорив справу прикордонного інциденту з вищими урядовцями міністерства закордонних справ, а мін. Ітаґакі з вищими урядовцями міністерства військових справ ген. Накамурою та полк. Інедою обговорив положення по інциденті під Шасаопін.

Уґакі по нараді з прем. Коное доручив японському амбасадорові Шиґеімтсу в Москві скласти якнайгострійший протест проти інцидентів на манджурсько-совітському кордоні.

МОСКВА НІЧОГО НЕ ЗНАЄ...

Офіційні кола заявляють, що на кордоні не було ніяких поважніших боїв і на згаданому відтинку дійшло лише до крісової стрілянини між совітськими та японськими відділами.

ТАСС не має ніяких інформацій у цій справі.

ДАЛЬШІ БОЇ НА СОВІТСЬКО-МАНДЖУРСЬКОМУ КОРДОНІ.

Японське міністерство внутрішніх справ заборонило пресі оголошувати вістки про інциденти на совітсько-манджурськім кордоні під Чанкуфеном. Наказ обовязує пресу від минулої ночі. В Токіо кружляють поголоски, що над совітським кордоном почалися нові бої.

Болгарія може вже зброїтися.

Грецький премієр Метаксас і представники балканської антанти та болгарський премієр Кіосеіванов підписали в неділю в Сальоніках умову того змісту, що Болгарія осягає рівноправність у справі військових і летунських зброєнь. Тепер Болгарія приступить до балканської антанти. В. Британія, Франція та Італія були інформовані про хід переговорів з Болгарією і не зголосили спротиву проти анулювання військових, морських і летунських клявзуль мирового договору в Неї. Населення столиці Болгарії довідалося про підписання договору у справі рівноправности пізно вечором. Над Софією кружляли літаки розкидаючи летючки. Політичні кола підкреслюють, що підписаний договір у Сальоніках має радше моральне, ніж практичне значіння, бо зберігає дотеперішній стан на Балканах.

Роковини залізного канцлера.

Німецька преса широко пише про 40-ві роковини смерти канц. Бісмарка, творця II. Німеччини. „Фелькішер Беобахтер" пише, що Бісмарк знав добре, що обеднання Німеччини за його часів не було повне. Щойно націонал-соціялістична революція обеднала дійсно Німеччину. Німецька преса порівнує при цій нагоді канц. Гітлера зі залізним канцлером Бісмарком.

Нова столиця Китаю.

З Шанґаю повідомляють, що китайське міністерство закордонних справ перенесене з Ганкова до Чункіну. Шеф інформаційної секції був останнім урядником китайського міністерства закордонних справ, який у суботу відлетів літаком з Ганков до Чункіну.

Sygn. VI. 1. Pr. 262/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI karny we Lwowie, w składzie: Przewodniczący: Sędzia S. O. R. Michale, Sędziowie S. O.: W. Kapecki i M. Fran... w sprawie konfiskaty nr. 138 czasopisma p. t. „Diło" z daty Lwów, dnia 26. czerwca 1938 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 262/38 — na posiedzeniu niejawnym w dniu 1. lipca 1938 r., po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 26. czerwca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Diło" nr. 138 z daty Lwów, dnia 26. czerwca 1938, zawierającego artykuł zaczynający się od słów: „Hołodiwka" w całości z wyjątkiem zamiejsca wystepku z art. 170. k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. — Uzasadnienie. Zajęty artykuł zawiera nieprawdziwe wiadomości o stosunkach więziennych w Polsce, zdolne wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: R. Michale w. r. Protokólant: J. Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. sekret.

Церква, школа і земля.

Львів, 2. серпня 1938.

У повоєнних польсько-українських відносинах на терені Польщі вибилися на перше місце три політичні моменти, а саме: моменти звязані з церквою, школою та економією, що у практиці зарисовується найяскравіше у земельній політиці. Остання має свою історію почавши від військових кольонізаційних законів з 17. грудня 1920 р.

чи радше вже від закону з 2. серпня 1919 р., котрим сойм уповажнив раду міністрів видати розпорядок зі силою закону про оборот землею. Такий розпорядок вийшов 1. вересня 1919., на основі якого держава взяла у свої руки регуляцію обороту землею,

Заповіджену законом з 15. липня 1920 р. широку земельну реформу ввів у життя закон про виконання земельної реформи з 28. грудня 1925 р. і дальші поменші закони і розпорядки земельного і неземельного характеру включно з останнім розпорядком міністра внутрішніх справ з 26. червня ц. р. до президентського декрету про границі держави, який поширено на цілу низку повітів, що досі були вільні від діяння цього закону. Земельна політика польського уряду дотично українців загально відома, як і відомі її некорисні для нас наслідки.

Відома є теж політика польського уряду у шкільній ділянці, почавши від перших літ істнування Польщі, зокрема від ери проф. Стан. Грабського і його шкільного закону з 31. липня 1924 р.,

Для успішного переведення політики у ділянках церковній, шкільній і земельній пристосовано теж заздалегідь і адміністраційний поділ держави. Польська влада формуючи після війни свій бюрократичний апарат, зірвала зразу з всесильністю адміністраційно-політичного чинника, що так наглядно виступав у колишній Росії, і ще більше в Галичині в австрійських часах, де нпр. галицькому намісникові, а на низах повітовому старості, була підчинена безпосередньо більшість ресортів публичної адміністрації поза судівництвом. Польща створила у першій і другій інстанції самостійні уряди, незвязані службово і ерархічно з властивою політичною адміністрацією. Так створено кураторії і шкільні інспекторати для шкільної адміністрації, скарбові палати і скарбові уряди для податкової, окружні земельні і повітові земельні уряди для земельних справ, окружні дирекції публичних робіт для технічних, дорогових і будівельних справ і т. д. Багато з цього скасовано як самостійні уряди, приділюючи їх до політичної адміністрації, як нпр. земельні уряди. При цьому і далі істнує напрям щораз більше поширювати компетенції політичної адміністрації — між іншими і на шкільну ділянку, бо на церковні справи має вона і дальше рішальний вплив.

Політично-адміністраційний поділ на воєвідства не завжди покривається з поділом на більші одиниці (другої інстанції) з інших галузей публичної адміністрації. Передовсім не було цього довший час у ділянці земельних справ, якщо вони творили самостійні одиниці, нема цього й досі у шкільній адміністрації. Це було подиктоване виключно національно-політичними оглядами. Мали вони своє значіння навіть і при судовій адміністрації, чого одним з доказів є скасування окружного суду в Сяноці і прилучення його території до апеляційного суду в Кракові, через що усунено цілковито українську мову зі судівництва на просторі цієї території.

Національно-політичний момент зарисовується найбільше у шкільній адміністрації, яка і є найкращим дзеркалом кожночасної державної політики у тій ділянці. До цього і достроєно відповідно територіяльний поділ на шкільні кураторії.

На українській етнографічній території діє пять шкільних кураторій: у Львові для воєвідств львівського, станиславівського і тернопільського, в Кракові для Лемківщини, в Люблині для Холмщини і Підляшшя, в Берестї для Полісся і в Рівному для Волині. Українське державне і приватне середнє, фахове і вселюдне шкільництво — чи його поважніші останки — істнує тільки на терені львівської кураторії; на Лемківщині до вселюдних шкіл увели букварі і читанки у лемківському говорі.

На терені Холмщини і Підляшшя (люблинська кураторія) українську мову усунули цілковито навіть при науці православної релігії, хоча на цій території живе ще з історичних передпольських часів автохтонне українське населення у числі чверть міліона.

Подібне, як на Холмщині і Підляшші діється і на Поліссі, що має найвищий у Польщі відсоток (77.4 прц.) православного у величезній більшости українського, населення. Тут використовують відсутність української національної організації.

І на Поліссі українська мова — мова величезної більшости місцевого населення — не є предметом науки у вселюдній школі.

Інакше ще виглядає справа на Волині, що має 69.8 прц. православного — українського населення (числа офіційного перепису з 1931 р.). І там нема державних вселюдних шкіл з українською мовою навчання, але у більшости шкіл — т. зв. утраквістичних учать ще принаймение української азбуки. Тут є доволі значна національна свідомість і залишки власної національної організації, є і гурток своєї інтеліґенції.

Куди прямує національно-освітня політика
окупаційної влади в Сов. Україні.

Від недавнього часу в Сов. Україні почалося систематичне цькування колишніх стовпів народнього комісаріяту освіти В. Затонського та А. Хвилі (Мусульбаса) за їхній український шовінізм...

Кожний, хто тільки хоч трохи слідкував за діяльністю того, чи другого явища на культурному фронті Сов. України, визнає обвинувачення їх в українському шовінізмі за несмачний жарт. Справді, всі ми добре знаємо, що В. Затонський від перших днів свого кермування народнім комісаріятом освіти гостро осудив свого попередника М. Скрипника за те, що він, мовляв, провадив політику примусової українізації шкіл, а А. Хвиля кинув анатему на українських націоналістів Сергія Єфремова та інших редакторів українських академічних словників за те, що вони намагалися „створити штучну барієру поміж українською і російською мовою".

У своїй освітній політиці В. Затонський увесь час дбав, щоб підсилити вивчення російської мови в українських школах у такій мірі, щоб учні могли читати твори російських авторів в оригіналі, та немало спричинив перетворенню багатьох українських шкіл у російські, а Хвиля, один із заступників В. Затонського, старанно працював над пристосуванням української термінольоґії та українського правопису до російської термінольоґії і російського правопису. В цій службі директивам „ґеніяльного вождя народів" Сталіна В. Затонський і А. Хвиля цілковито нехтували інтересами рідного краю і української культурою, а тому не диво, що все свідоме українське громадянство Сов. України ставилося до них з погордою, як до яничар, зате вони тішилися ласкою московських можновладців.

І ось нараз несподівано В. Затонського і А. Хвилю окупаційна влада Сов. України проголошує як буржуазних націоналістів, що намагалися „зірвати живий кровний звязок українського народу з братнім російським народом, реставрувати капіталізм в СРСР, перетворити квітучу Рад. Україну на кольонію німецького фашизму". В ділянці народньої освіти закидують їм, що, „пробравшись в органи народньої освіти УРСР всілякими засобами зривали викладання російської мови в неросійських школах", тоді як, „російська мова в умовах нашого соціялістичного суспільства стала могутньою зброєю інтернаціонального виховання мас. Тому вивчення її в школах усіх національностей великого Радянського Союзу має винятково важливе значіння". (Див. редакційну статтю „Російська мова в неросійських школах" в журналі „Комуністична Освіта", ч. 6, 1938 р., стор. 30-у і 31-у).

Щоб виправити всю ту шкоду, що її заподіяли „заклятї вороги народу", як відомо, не так давно народніх комісарів освіти Сов. України (на чолі його стоїть тепер якийсь Хоменко) та Центральний Комітет Комуністичної Партії України ухвали постанову — ввести від найближчого шкільного року російську мову, як обовязковий предмет, у всіх неросійських школах, а саме, в початкових школах з 2-ої кляси, а в неповних середніх і середніх школах — з 3-ої кляси.

Як твердить згадана вище редакційна стаття органу народнього комісаріяту освіти, „наше вчительство сприйняло постанову Раднаркому УРСР і ЦК КП(б)У, як бойову програму дій для ліквідації наслідків шкідництва в школі, для озброєння наших дітей добрим знанням чудової мови великого російського народу". А що до самої шкільної молоді, то вона — читаємо в тій самій статті — „сповнена палкої любові до великого російського народу і його чудової мови, сповнена гарячого бажання поповнити якнайкраще ті прогалини, які створились в її знаннях унаслідок дій ворогів".

Але цього мало.

Народній Комісаріят освіти за всяку ціну намагається наблизити українську мову і український правопис до російської мови і російського правопису, і саме в цьому напрямі має йти праця над виготовленням російсько-українського словника (працю цю покладено на Академію Наук УРСР, що має до 1. грудня 1938 р. випустити той словник масовим накладом) та над виготовленням нового українського правопису (працю цю покладено на Інститут Мовознавства).

Не знаю, чи поставили також і Інститутові Мовознавства певний речинець для виготовлення проекту нового українського правопису, але в 5-ому числі „Комуністичної Освіти" за 1938 рік знаходимо проект змін в українському правописі, опрацьований колективом наукових працівників Інституту Мовознавства.

Не буду тут докладно переповідати змісту усіх проектованих змін в українському правописі, вкажу лише, що при складанні того проекту, за свідоцтвом його авторів, „взято на увагу проект змін, що мають бути запроваджені в російському правописі". Цікаве також признання авторів проекту, що „кожна правописна зміна принципіяльного характеру має політичне значіння..." (Див. 46-у стор.).

Для ілюстрації того напряму, якого додержувалися автори при складанні проекту змін в українському правописі, наведу тут лише два приклади. Так, проект намічає такі форми дієприкметників активного стану: „а) теперішнього часу на — чий, нпр., бажаючий; б) в окремих словах минулого часу на — ший, нпр. СРСР — країна перемігшого соціялізму". Другий приклад: „В проекті визнається рівноправною форма називного відмінка в функції звертання, як паралельна у деяких іменниках чоловічого і жіночого роду до форми кличного відмінка нпр. товариш і товаришу, Маруся і Марусю, Іван Петрович і Іване Петровичу".

Отож національно-освітня політика окупаційної влади в Сов. Україні послідовно йде до того, щоб спрямувати українську мову з її правописом до повного зжиття з російською мовою і російським правописом і тим самим раз назавжди покінчити з „українським націоналізмом". У боротьбі з українською мовою окупаційна влада Сов. України йде далі, ніж ішов у тій боротьбі царський уряд, який толерував українську мову для „домашнього ужитку", а український правопис лише пристосовував до російської абетки.

Як даремні були зусилля царського уряду затримати розвиток української мови і літератури, так даремні всі засоби, що їх вживає окупаційна влада Сов. України, щоб злити українську мову з російською і тим цілковито знищити українську національну культуру.

Ст. Сірополко.

Спільне пастирське послання Єпископату Галицької Провінції

з нагоди 950-ліття Ювилею Хрещення Руси-України

АНДРЕЙ ШЕПТИЦЬКИЙ
митрополит галицький, архієпископ львівський, єпископ камянецький,

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
єпископ станиславівський,

ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ
єпископ перемиський, самбірський і сяніцький,

НИКИТА БУДКА
тит. єпископ патарський,

ГРИГОРІЙ ЛАКОТА
тит. єпископ данійський і помічник перемиський.

ЙОАН ЛЯТИЩЕВСЬКИЙ
тит. єпископ аладейський і помічник станисл.

ДУХОВЕНСТВУ Й ВІРНИМ
МИР О ГОСПОДІ І АРХІЄРЕЙСЬКЕ БЛАГОСЛОВЕННЯ.

Всевишній Бог, Сотворитель вселенної, що в безконечному Свому милосердю дав нашим предкам перейти з темряви поганства у світло Своєї Євангелії, нехай буде благословенний во віки, а Пресвяте Імя Його, Всемогучого, Всемилосердного і Вседоброго, нехай буде хвалене і благословенне во віки.

Св. Письмо, що містить у собі правди Богом обявлені і Богом подавані людству слова молитви, містить у собі слова благодарення, що ввійшли в текст Богослужень і на нашій землі та іменем нашого народу від 50 літ не перестають висказувати Всевишньому вдячність за ласку хрещення. Покоління, що зо св. Рівноапостольним Володимиром Великим прийняло хрещення і просвітилося світлом Євангелії, перше повторяло на хвалу Богові і благодарні пісні св. Письма і нашого обряду. А за ним 27 поколінь повторяло гимн благодарення, гимн похвали на честь і славу Бога, в Тройці єдиного.

А ми, 28-ме й 29-те покоління по тих перших предках, дивимося на ту найбільшу історичну подію нашої минувшини з віддалі століть, але й з досвідом століть та з тою самою вдячністю, що й усі наші предки, величаємо Всевишнього за дар християнства. Цей дар зробив наш нарід народом Божим, народом святим, народом християнським і культурним та в довгому ряді століть давав нам усе силу поборювати всі труднощі життя й зберігати спадщину дідів та прадідів, передаючи її будучим поколінням. Церква Ісуса Христа виховала наш нарід і зберегла його в численних сумних добах татарських наїздів, руїни й неволі. А виховувала нарід тому, бо є „стовпом і утвердженням правди" (І Тим 3. 15), а зберігала нарід у часах руїни, бо її завдання „замісць Христа" (ІІ. Кор. 5. 20) учити, роздавати людям у Таїнствах Божу благодать. А тими двома речами — правдою і благодаттю — кормиться людина; на правді й благодаті спирається усякий поступ, усяка сила в людстві, бо „правда і благодать Ісусом Христом сталася" (Йо. 1. 17).

Коли цього року торжественно обходимо память тієї великої події, то передовсім тому, щоб і самим віддати Всевишньому хвалу, честь і поклін за ту благодать і правду та щоб тебе, Дорогий Наш Народе, заохотити до вдячности й до оцінювання, чим було й чим є для нас християнство та лучність з Вселенською, Соборною, Католицькою Церквою, в якій св. Володимир і наші предки прийняли хрещення. Бо Русь стала християнська в хвилині, коли ще не істнувало нещасне розєднання. Ми стали тоді християнами католиками, себто злученими з цілим тодішнім християнським світом, що його найвищим зверхником Римський Папа.

В цю радісну хвилину 950-літнього Ювилею не хочемо пригадувати сумних і болючих подій історії нашого народу. З тих подій найсумніші й найбільш болючі ті нещасні обставини, які розбивали нарід на частини, що між собою завзято боролися, ставляючи в боротьбі брата проти брата. Від міжусобиць у княжих родах аж до теперішнього розбиття на партії і розділу між ріжні держави, уся наша історія назначена тим сумним знаком браку єдности. Як уже в родині Великого Володимира перше покоління оплакувало боротьби братів проти братів, так чи не кожне покоління боліло над внутрішніми боротьбами. Боже Провидіння поставило нас поміж Сходом і Заходом, що і в великій части причинилося до тієї домашньої незгоди, що як чорна нитка тягнеться зі століття в століття. Можнаб цю обставину оплакувати кровавими сльозами, якщоб у світлі християнської віри хрест і терпіння не були ознакою і завдатком Божої благодати. Спадщина св. Володимира назначена була від самого початку тяжким, великим хрестом — хрестом браку згоди й єдности. Той брак єдности сам собою спричиняв уже великі терпіння, які в кожному поколінні спливали передовсім на бідних людей. Той брак єдности може був також причиною, що вороги, які окружали наш нарід, не знаходили в ньому такої відпорної сили, що робить народи могутніми й великими державами. Тому мали вони й спромогу завдати нашому народові люті удари, які довели нас до стану розбиття, упадку й пониження, в якому наш нарід тепер знайшовся. Та якщо над тією руїною, що від століть триває, сяє знак хреста, то та недуга не на смерть, але на те, щоб явилася Божа слава в ній або через неї. Тому мимо жахливого положення, в якому наш нарід находиться, розбитий і розсіяний по всіх сторонах світа, запрошуючи його сьогодні до торжественного обходження 950-літнього Ювилею хрещення наших предків за св. Володимира, — робимо це не в сумній безнадійности на завтрішню днину, а навпаки у сильному переконанні, що наш нарід може власне через ті обставини, у яких його Боже Провидіння поставило, може, і певно, відповість Божому покликанню в історії людства.

До вдячности за минуле, до покірного признавання себе до тяжких гріхів, помилок та блудів нашого народу в історії треба нам долучити взнеслу, сильну надію, що Бог, у якого руках життя і розвій народів, дасть і нашому народові достаточний розвій усіх своїх, Богом даних, сил та достаточну єдність і силу, що з єдности виходить, щоб не тільки тішитися моральним і матеріяльним добробутом, етичною силою та культурним розвитком у християнській вірі, але й сповнити серед народів світа християнське завдання, яке Боже Провидіння у християнській вірі йому вказує.

Ми, всі Єпископи Галицької Церковної Провінції, запрошуємо передовсім Преосвящених Єпископів нашого обряду й наш нарід Закарпатської Руси, Югославії, Зединених Держав Північної Америки й Канади, Румунії й Бразилії, щоб з нами злучилися, якщо на те дозволяють обставини, в обходженні цього празника.

Разом усі запрошуємо ввесь наш нарід, передовсім вірних наших Єпархій, а відтак і розпорошених по цілому майже світі еміґрантів. Лучімся в цьому році в ювилейних торжествах та обходах там, де вони тільки можуть відбуватися, а в тих торжествах уникаймо всього того, що ділить і розєднює, а шукаймо всюди того, що лучить і єднає. Даймо нашому Батькові у вірі, Великому Рівноапостольському Князеві св. Володимирові, ту потіху, щоб бачив свій нарід переслідуваний і терплячий, а сильний бодай тою силою, що її дає моральна й духова єдність. Нехай будуть вони одним бодай у тих ювилейних обходах і в торжественному споминанні тієї великої події нашої історії, що й сама була стягом єдности і народові давала напрям єдности.

Діло св. Володимира й історія того діла впродовж близько десятьох століть ще не достаточно перестудійовані в самій науці історії. Тому й на першому місці звертаємося до всіх наших істориків з закликом і запрошенням піддати якнайвсестороннішим історичним дослідам не тільки початок християнства за часів св. Володимира, але й історію нашої Церкви від того часу аж до наших. До того самого запрошуємо й нашу студіюючу богословську і світську молодь. Нехай невпинно працюють над розясненням багатьох, досі ще невиясненних, питань нашої історії. А в історичних студіях усі шукаймо передовсім історичної правди та оминаймо по змозі духа партійної боротьби, що й при наукових студіях шукає противника понизити або побороти.

А що наше положення між Сходом і Заходом уже в минувших століттях змушувало наш нарід неначе в собі самім перетрайлювати, переживати й переборювати всі точки церковного загально світового розєднання і зєдинення Церков, нехай наша праця в тому напрямку йде до помирення й примирення поміж нами самими, щоб тим способом довести до замирення й примирення розділені Церкви. А до того помирення може найуспішнішою дорогою є дорога історичних дослідів, що веде до вислідження цілої правди.

Крім учених істориків прийдеться нам історію нашої Церкви, історію св. Зединення від початку аж до наших часів, так всесторонньо представляти для наших вірних, щоб вони цілком свідомо здавали собі справу з того, що св. Зєдинення нам принесло. Наше завдання буде наш нарід довести до такої релігійної свідомости, щоб кожний умів здавати справу, як каже св. Петро (І. Пет. 3, 15), з нашої віри і з кожної правди, яка входить у визнання нашої віри.

Нашим незєдиненим братам виявляймо передовсім любов. Вона є тією силою, що єднає, тією дорогою, що веде до єдности, до єдности церковної, суспільної і єдности народньої і до єдности християнської, яка була метою життя Христа, Його св. науки та Його страждань на хресті. Уникаймо всього того, що моглоб наших незєдинених братів зразити або відіпхнути, уникаймо й кожного поступування, що моглоб побільшувати все те, що нас розєднює.

Отців місіонарів, проповідників, провідників духовних вправ і отців катехитів не менше від всіх отців душпастирів: парохів, завідателів і сотрудників гаряче взиваємо, щоб їхня праця у цьому році була звернена до того, щоб утвердити наших вірних у вірі й скріпити в них християнське почування любови ближніх. Та любов, хоч з приказу Христа і з природи діла відкуплення мусить обнимати всіх людей цілого світа, повинна бути теж з природи теплішою, щирішою, глибшою для наших братів по крови, себто для нашого народу. Більше цього року, ніж досі, мусимо нашому народові пригадувати, скільки наші брати мусять терпіти в Радянській Україні від комунізму й безбожництва. Коли не можемо нічим помогти їм, то стараймося бодай нашими молитвами і жертвами випрошувати для них витривання в ласці Божій серед терпінь та увільнення від тих терпінь, що часом переходять усяку міру.

Обнимаючи широким серцем і широкою любовю Батьківщини всіх тих, що над Дніпром терплять, Ми далекі від того, щоб забувати на ті страждання й на ті небезпеки, що спадають з тої самої причини: комунізму й безбожництва на інші народи й на усі народи світа.

Так в історичних студіях, як і в практичному душпастирстві витягнім із забуття ясні й світлі постаті наших Архієреїв: такого Митрополита Ісидора, св. Йосафата, Митрополита Йосифа Рутського та тих багатьох мучеників, що за віру життя своє віддали на Білій Русі, Поліссі, Підляшші й Холмщині.

З Божою благодаттю та за молитвами всіх нас священників й усіх Вас, Дорогі Брати й Сестри, 950-літній Ювилей принесе без сумніву великий хосен так цілій нашій Церкві, як і поодиноким парохіям та поодиноким душам і відповість потребі скріплення засад віри й життя з віри нашого народу на всіх ділянках його культурного розвою. А в тому успіху нехай нам Бог дасть передовсім усе те, що наближає нас до єдности, себто до єдности духа, до єдности мира, до єдности любови, до тієї єдности, що її усі хочаб і до ріжних віроісповідань та до ріжних Церков належали, мусять передовсім уважати за найбільше добро християнської віри, спадщини св. Володимира. Щоб дійсно так сталося, щоб Ювилей був справді торжеством радости й торжеством любови, випрошуємо у Всевишнього Дателя всіх дібр якнайбільшого благословення на Вас усіх.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і любов Бога і Отця і причастя Святого Духа хай буде з усіми Вами. Амінь.

Дано в день Св. Верховних Апостолів Петра і Павла року Божого тисяча девятьсот тридцять осьмого.

† **АНДРЕЙ**, Митрополит.
† **ГРИГОРІЙ**, Єпископ Станиславівський.
† **ЙОСАФАТ**, Єпископ Перемиський.
† **НИКИТА**, Єпископ Патарський.
† **ГРИГОРІЙ**, Єпископ Данійський, Помічник Перемиський.
† **ЙОАН**, Єпископ Кадоенський, Помічник Львівський.
† **ЙОАН**, Єпископ Аладейський, Помічник Станиславівський.

Невже дійде до конфлікту між фашизмом і Ватиканом?

ПРОМОВА ПАПИ У СПРАВІ РАСИЗМУ.

Підчас авдієнції студентів колеґії пропаґанди св. Отець виголосив довшу промову у справі расизму і надмірного націоналізму. Папа пригадав, що сама назва „католицький" означає загальний, універсальний, а не расистівський, націоналістичний. На цій правді мусить спиратися католицький чин — Католицька Акція, що є католицьким життям і тому є зіницею ока св. Отця. Помиляється той, хто запевняє, що між Католицькою Акцією і фашистівською партією істнує непереможна доктринальна ріжниця поглядів. Забувається, що цілий людський рід є одною великою універсальною людською расою. Назви „раса" слід би вживати радше для ґатунків тварин, а для людей відповідніша булаб назва „людський рід", що є одною універсальною расою. Слід би запитати, чому Італія в нещасному наслідуванні відчула потребу піти слідом Германії? Давні італійці вживали гарніших слів: ґенс італіка, стірпс Яфета (італійський рід з коріння Яфета). Хто виступає проти Католицької Акції, виступає проти Церкви, проти папи, а хто проти папи — умре. Цю правду стверджує історія. Далі св. Отець звернув увагу, що в колеґії пропаґанди студіюють студенти 37-ох народів. Церква практично здійснює засаду свого універсалізму. Вкінці св. Отець пригадав універсальність відкуплення людського роду Ісусом Христом на хресті.

ЗАЯВА МУСОЛІНІЯ.

Аґенція Стефані повідомляє: Мусоліні підчас відвидин у таборі авангардистів у присутности секретаря фашистівської партії Стараче і представників фашистівських корпорацій північної Італії заявив:

„Хочу, щоб ви знали і щоб цілий світ довідався, що навіть у справі раси будемо далі рішуче йти нашим шляхом. Запевнення, що фашизм наслідує когобудь і щобудь, є абсурдом."

Єдиний католицький щоденник „Авеніре", що виходить у Римі, звернув увагу на факт, що Мусоліні перший раз забрав голос у справах расизму. Знаючи рішучість Мусолінія, слід здогадуватися, що уряд реалізуватиме послідовно свої напрямні. Щоденник пише, що всякі пресові коментарі на тему питання расизму в Італії зайві, бо ця справа вже вирішена.

Французька преса коментуючи заяву Мусолінія на промову папи висловлює здогади, що між фашизмом і Ватиканом дійде до конфлікту.

ЛЕОНТИНА З ЗАЯЧКІВСЬКИХ

УТРИСКО

вдова по бл. п. жовківськім декані о. Володимирі Утриско

померла по короткій недузі 31. липня 1938 р.

Похорони відбудуться в середу 3. серпня ц. р. уранці в Северавій Новій. На похорони запрошує Кревних і Знайомих

Родина.

Після похорону ґен. Тарнавського.

ЖАЛОБА ПО НАЧАЛЬНОМУ ВОЖДОВІ.

Монастириська.

Дня 3-го липня ц. р. відбулася в Монастириськах, бучацького повіту, панахида по бл. п. Начальному Вождові УГА, ґен. Тарнавському. Після панахиди відбулися жалібні сходини, в яких взяло участь багато громадян, що глибоко відчули втрату ґенерала. Реферат виголосив б. пор. УГА д-р Горбачевський.

Угнів.

Дня 30-го червня ц. р. Клепсидри на домівці читальні „Просвіти" і на парохіяльній церкві сповістили громадян Угнова про смерть Начального Вожда УГА. На домах читальні та кооперативи появилися жалібні прапори.

Дня 1-го липня з ініціятиви Виділу читальні „Просвіти" відбулися жалібні сходини проводів цих місцевих культурно-освітніх та господарсько-кооперативних установ. Сходинами проводив голова читальні „Просвіти", адвокат д-р Іван Козак, б. сотник УГА. Присутні вшанували память Генерала одноквилинною мовчанкою. Після того д-р Козак виголосив короткий реферат про життя та заслуги ґен. Тарнавського. На цих сходинах вибрано делеґацію на похорон в особах Теофіля Павлика та Івана Пікульського.

В суботу 2-го липня в год. 7-ій ранку парох Угнова, о. Олександер Трешневський відправив у місцевій церкві поминальну Службу Божу з панахидою. В часі богослуження стояв на середині церкви символічний катафальок, прибраний національними прапорами, світлиною ґен. Тарнавського, відзнаками ґенерала УГА, пропамятним хрестом УГА, вінками та живими квітами. Біля катафальку тримали почесну сторожу б. старшини, підстаршини та стрільці УГА.

Того самого дня в год. 16-тій продзвонили дзвони парохіяльної церкви в Угнові на останню дорогу Ґенералові.

Українські установи Угнова вислали на адресу Т-ва „Молода Громада" у Львові кондоленційну телеграму. В часі жалібного богослуження громадяни зложили на тацу 21 зол., які відіслано українським Інвалідам.

Богородчани Старі.

Дня 3-го липня в год. 16-тій о. Бачинський в асисті о. Настюка, пароха з Заріча, відправив панахиду за душу ґен. Тарнавського. Могила, яку уставили посередині церкви, з хрестом потапала у квітах та вінках. На хресті у різьблених рамах виднів портрет Покійного Вожда. З обох боків могили звисали національні прапори, посередині жалібний. Сокільська молодь тримала почесну сторожу.

Після панахиди відбулися жалібні сходини у читальні долішній. Зібралися члени обох читалень, горішньої і долішньої, Сокола, кружка Р. Ш., кооперативи „Хлібороб" і кружка „Сільського Господаря". Промовляли о. Бачинський та Дмитро Костюк. Зібрані мовчанкою вшанували память ґенерала і закінчили сходини національним гимном.

Равщина.

Про ненадійну смерть Начального Вожда У. Г. А. бл. п. ґенерала М. Тарнавського довідалося українське громадянство Рави Руської з преси щойно 30-го червня пополудні. Того самого дня в домівці Української Бесіди відбулися жалібні сходини, в яких взяли участь старшини У. Г. А., провідники всіх установ та ширший гурт українського громадянства.

Сумною вісткою про смерть Начального Вожда поділився голова Повітового Комітету У. Н. Д. О. д-р Роман Ґоцький. Присутні вислухали його звідомлення мовчки і стоячи. На сходинах порішено вивісити на усіх українських домах жалібні прапори, надрукувати і розліпити у місті і в повіті клепсидри з повідомленням про смерть і похорон Начального Вожда та про заупокійне богослуження. Вибрано також делеґацію у складі 3-ох бувших старшин, що ререзентувала раво-руський повіт на похороні Ґенерала у Львові і склала на Його могилі іменем усього громадянства повіту вінок із штучного дубового листя, прибраний червоними маками і накритий чорним серпанком з жовто-блакитними стяжками, на яких був напис: Начальному Вождові У. Г. А.— Повіт Рава Руська.

В суботу, в день похорону, в год. 8. рано відслужив о. І. Блавацький у парохіяльній церкві заупокійну Службу Божу, а по Службі Божій над символічною домовиною панахиду. Співав хор під управою студ. теол. З. Золочівського. Того самого дня у всіх церквах повіту в год. 16-тій, в часі виносу тіла з церкви, дзвонили 15 хвилин дзвони. У похороні у Львові крім згаданої делеґації взяло участь понад 50 осіб з Рави Руської і повіту.

Такі жалібні сходини та заупокійні богослуження відбулися майже у кожній місцевости повіту. На окрему згадку заслуговують добре уладжені поминки в Угнові і Немирові.

МАВРИКІЙ ЙОКАЙ. 7)

Двобій.

Зібельманові здавалось, що ця чудова зява усміхається до нього, так, як тільки знайомі вітаються. Мусів почати якусь розмову.

— Любуєтесь, панночко, нинішним чудовим вечором, осяяним місячним світлом?

— Місячне світло? — питалась здивована. — Де воно?

„Ах" — вирвалось мимоволі з грудей здивованого юнака.

— Не бачу нічого такого — продовжала дівчина — і знову при тім усміхнулась.

Отокар задеревів. Ці очі такі пречисті, не бачили! Дівчина була с л і п а. І це її взагалі не сумує! Усміхається, говорячи про це.

— Я тільки зверхнього світа не бачу — сказала дівчина з радістю, наче хотіла когось розвеселити, кого своїми словами привела до смутку. — Зате тим ясніше бачу цілий внутрішній світ.

— Певно він гарний?

— Чи і ви бачите той світ, що позбавлений сонця й місяця а такий повний Світла, той де можна жити без появи живих постатей? Думаю, що кожний мусить його бачити, коли на самоті заплющить очі.

— Панночко, ви тут справді самітня?

— Коли батька нема дома, тоді я справді зовсім сама.

— І не боїтесь?

— Чому я малаб боятись? Прецінь нікому нічого злого не роблю!

— Чи не маєте страху перед злими людьми?

— То у світі і злі люди знаходяться?

За цим питанням ішов такий невинно-щирий погляд, що Отакар почав заздрити дівчині, що була сліпа!

— І не нудитесь, панночко, коли ви зовсім самотні?

— Ні. Цілий день маю працю в хаті, а коли все затихне, тоді я знаю, що це вечір. Тоді я беру свій інструмент і ми вже двоє. Він зі мною розмовляє, я з ним: я декламую, а він дає до того мельодію й обі зливаються в одно. Це дає мені втіху.

І щоб не забути за свій настрій і щоб її теж чужинець співчував, вона положила свої пальці на струни гітари й заграла пісню, що її сама зложила і супроводила її в лаґіднім моль-тоні глибокого змісту мельодією.

Отокар глядів здивований на цю ще дитинячу зяву, якої ніхто не сторожив, тільки звізди. Був би її звичаєм аж до ранку прислухувався!

Але чиїсь кроки перервали його насолоду. Дівчина знала добре ті кроки, бо радісно схопилась і якби не була сліпа, побігла певною ходою назустріч. І обіймаючи когось, шептала: — Мій батьку!

Був це молодий, теж русявий мужчина, якого скоріше можна уважати за брата, а не батька, дівчини. Мав правильні, гарні риси лиця, тільки очі трохи були скісні, як у всіх чоловічих нащадків родини Кондаїв.

Тримав у руці довгу шкіряну скриньку. Певно скриньку на зброю!

„Ну, тепер вже наближається мій кінець", — подумав собі Отокар. Чекав на ґанку на господаря і приступив до нього.

— Пане ґрафе, я ваш сусід, Отакар Зібельман. Я хотів з вами стрінутись і тому я вліз до вашого парку, наражуючись на небезпеку, що ви мене застрілите, як на ловах.

— Я? Застрілити? — Спитався здивовано ґраф Тібор. — Шановний пане, в цім домі нема навіть і зброї.

Сказав це з очевидною щирістю, що можна було пізнати з обличчя. Ґраф подав своєму гостеві руку.

— Для охорони проти розбійників в такім самітнім хуторі рушниця не булаб зайва!

Ґраф Тібор притакнув.

— В цій хаті нема грошей. Кажу це без сорому.

Ці слова дали Зібельманові бажану нагоду згадати про мету своїх відвидин.

— А я до вас таки у грошевій справі.

— Я це думав. Будемо про це говорити аж пізніше. Передовсім повечеряйте з нами.

Ґраф шепнув кілька слів своїй дочці і вона відійшла. Ґраф завів свого гостя до кімнати і попросив його сісти.

Це була кімната, забита старими меблями. Ґраф вітворив свою прадідівську скриню і виняв з принесеної скриньки ріжні малі пігулки, що їх вложив до скрині, а опісля запер її.

— Даруйте, що руки собі вмию: я працював над ріжними отрутами.

Отокар наляканий спитав: „Отрутами?"

(Далі буде).

Сторінка без політики.

Телефоном говорить зи багато людей і... непотрібно.

Чорна лискуча телефонічна скриночка перестає бути в світі люксусом. З року на рік число телефонічних апаратів значно зростає. Це тільки доказ, що життевий рівень не стоїть на місці, а підноситься угору. В 1928 році було в Польщі 162 тисячі зареєстрованих телефонічних апаратів, а вже в 1936 р. було їх 245 тисяч.

На 1 тисячу мешканців 7 осіб має телефонічні апарати. Це дуже мало. У Швеції, в кожній майже родині є телефон. Там на тисячу мешканців припадає 107 апаратів, в Данії — 110, в Німеччині — 51, в Англії — 59, у Франції — 35, у Швайцарії 99, в Арґентині — 28, в Еспанії — 13, в Чехах — 14, на Лотві — 37.

Число телефонічних апаратів — це ще не все.

Цікавіше булоб знати, кілько вже відбулося розмов. В Польщі в 1928 р. відбулося 544 міліони розмов, а в 1936 р. — 530 міліонів. Якто? Апаратів 50 проц. більше, а менше розмов? Погляньмо до чужих держав. Якже там виглядає ця справа?

Німці збільшили число розмов на 133 міліони. Таксамо в Англії, Франції, Японії розмови значно побільшилися. У всіх европейських державах в останнім десятиліттю телефонічні розмови пішли вгору, тільки в Польщі число апаратів збільшується, а розмови зменшуються. Такий стан можна собі пояснити. З одного боку бачимо, що господарське життя не може обійтися без телефону, а другого бачимо зубожіння людей, що в телефонічних розмовах обмежуються до мінімум.

Чи в Польщі ведуть люди тільки конечні розмови? Нехай числа промовлять.

У Швайцарії в 1936 р. на 277 міліонів переведених розмов було 90 міліонів позамістових розмов а 4,5 міліона міжнародніх, у Франції на 940 мілінів — 243 міліони позамістових і один міліон заграничних. Про що це говорить? З засади кожну розмову позамістову чи заграничну треба зачислити до розмов важних і пильних. Такі розмови звичайно відбуває купець, доставець, підприємець чи фабрикант. Місцеві розмови мають далеко менше значіння. Тому й за велике число саме цих розмов у Польщі дозволить нам сказати, що в Польщі телефонують багато, але... часто без потреби.

—o—

Швеція рай моряків.

Американці чваняться тим, що майже кожна родина у Злучених Державах має свое авто, зате шведи дуже горді з того, що кожна родина мешкає близько рік та озер і має власний човен. Шведи є загорілими прихильниками мореплавного спорту. Статистика доказує, що на 60 мешканців того краю припадає один човен. Приватних розвагових човнів начислюють коло 100 тисяч, з того більшу частину займають моторівки. Приватних вітрильників є в Швеції 15.000, крім цього на полудні і півночі краю є ще 3.000 зареєстрованих каюків. До того великого розвитку мореплавного спорту причинилися водні дороги, що перетинають цілий край, а також озера і спокійні прибережні води, які є просто раєм для аматорів мореплавства. Околиця Стокгольму має найбільше човнів, а осередком міжнародного мореплавного спорту є Сандгам і Далярі. Там є коло 1.500 вітрильників і багато тисяч моторових човнів. Далі відомі є околиці Ґотенбурга, Норкітінґ і Ґифле. Найбільше моторових човнів має місто Люлеа на березі заливу Ботня, яке начислює 800 човнів на 13.500 мешканців, то значить, що кожний 16-ий громадянин того міста має власну моторівку. Найбільше човнів пливає на озері Міляр, яке є одним з найбільших озер на світі. Поза тими зареєстрованими човнами є багато ще всяких незареєстрованих.

—o—

З усіх кінців світа.

Англійський король жертвував 100.000 фр. на бідних у Парижі. Хоч ця жертва пішла з його приватних грошей, чек виставило посольство, а не він, бо англійський король чеків підписувати не може, а грошей зі собою не носить.

Французький уряд купив за міліон 800 тис. франків замок Шомон на Льоарі, що має славну історичну минувшину, власність князя Де Брой, щоб там зробити музей.

Княгиня Гогенльоге купила замок „Леопольскрон" у Зальцбурґу, що належав до відомого режисера Макса Райнгардта.

У Парижі святкували цими днями 30-ліття перелету Блеріо через канал Ляманш. У місті Бюк назвали одну вулицю іменем Блеріо.

В Англії спустили на воду новий трансатлантійський пароплав Мавританію", названий у честь давньої „Мавританії", що була найшвидшим кораблем у світі. Будівля цього корабля коштувала два міліони фунтів. На пароплаві будуть три кіна, спеціяльний коридор для маґазинів, плавацькі басейни і руханкові салі.

Французький інжинір Леруа, що випробовує нові типи легкопадів, скочив у місті Ліль з висоти 3.000 метрів. Легкопад не розвинувся і він убився.

Лікарське товариство у Швайцарії внесло до федеральної влади меморіял, домагаючися, щоб науку по школах скоротити до 35 годин тижнево. Головні постуляти товариства лікарів такі: пополудне і суботи вільні від науки, а також не сміє бути надобовязкових годин, крім того треба скреслити домові задачі в неділю. Учитель повинен відповідати за рівень науки в нижчих клясах.

Молода парижанка демаскує ошуканців.

Базельська „Національ Цайтунґ" оповідає цікаву історію про те, як одна молода парижанка взяла на себе тяжку місію відшукати ошуканців, що фальшивими чеками видурювали гроші у ріжних банках. Її вислав у подорож один паризький банк, що протратив гроші в ріжних своїх філіях у Букарешті, Варшаві та Ревелі. Агенти не вміли попасти на слід ошуканців. Молодий жіночий детектив подбав за пашпорт на імя ґрафині Орґанді і виїхав до Румунії. „Ґрафиня" приїхала власним автом до румунської столиці, зупинилася у великому готелі і вечір пішла танцювати. Вона мала інформації, що саме там опинилися ошуканці. Підчас танця вона випустила з рук ніби-то нехотячи свою торбинку, з якої вилетів модерний витрих. Молодий панок, що підніс їй торбинку, доглянув витрих і негайно запропонував їй знайомство з одним своїм молодшим приятелем, дуже добрим танцюристом. Між танцюристом і молодою „ґрафинею" повстала негайна дружба. На другий день уранці парижанка-детектив запросила своїх нових знайомих на прогульку за місто автом. Вони вважали її за професійну злодійку тимбільше, що вона почала поводитися в такому стилі.

Про що можна довідатися на прогульці.

Розмова зійшла на спільні подорожі. Ошуканці почали хвалитися своїми успіхами по ріжних готелях у Варшаві, Букарешті та Ревелі. Прогулька скінчилася тим, що нові приятелі запропонували жінці „спілку". Вона мала їм улекшити доступ до вищого товариства. Коли всі вже верталися до міста, ґрафиня Орґанді, що сама шоферувала, несподівано зупинилася перед поліцією, де вже чекали аґенти та поліцаї. Їх почали допитувати. Поважні джентельмени заперечували всьому, доказуючи, що вони чесні. Зате звернули свої обвинувачення проти молодої ґрафині, яка мала у своїй торбині злодійське знаряддя. Але „ґрафиня" вийшовши з авта забрала зі собою ще один прилад: мініятурний диктафон і накрутила його. Комісар поліції мав нагоду вислухати цілої сповіди ошуканців та їх пропозицій ґрафині. При трусі в готелі знайшли в авантюристів сила крадених річей і чекову книжечку, якою вони вибирали із банків гроші приналежні ріжним особам.

—o—

ТОРГОВЕЛЬНІ ФЛЬОТИ НА СВІТІ.

Від 1892 ро 1937 року тонаж усіх торговельних фльот приріс майже пятикратно; з 14,562.000 тон (1892 р.) до 66,286.000 тон. Велику частину світого тонажу займає тепер Велика Британія, бо аж 31,2 проц., 18.8 проц. належить до Америки, 6,8 проц. до Японії, 6.6 проц. до Норвеґії, 5,9 проц. до Німеччини, 4.8 проц. до Італії, 4,3 проц. до Франції, 4,0 проц. до Голяндії, 1,6 проц. до Еспанії, 16.0 проц. до інших країв.

За 21 років від 1892—1913 р. висота тонажу в ріжних державах дуже змінилася: Англія з 62,6 проц. загального світового тонажу (1892) зійшла до 46,1 проц. (1913), Німеччина мала 7,5 проц. в 1892 р. а 11,0 проц. в 1913 р., Франція 5,9 проц. (1892) — 4,2 проц. (1912), Америка 3,9 проц. (1892) — 9,9 проц. (1913), Еспанія 3,0 проц. (1892) — 1,9 проц. (1913), Норвеґія 2,3 проц. (1892) — 4,3 проц. (1913), Італія 2,2 проц. (1892) — 2,9 проц. (1913), Голяндія 1,9 проц. (1892) — 2,9 проц. (1913), а Японія мала 1,0 проц. в 1892 р., а в 1913 р. 3,5 проц.

—o—

КРІЗА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

Рузвелт створив спеціяльну комісію, яка має провірити ситуацію американських залізниць. Комісія зладила звіт, який представляє стан залізниці за чвертьріччя. Виявилося, що доходи американської залізниці в тому часі зменшилися на 200 міліонів долярів у відношенні до попереднього чвертьріччя. Тепер піднесли ціну білетів в Америці, але ця підвижка невспіла поправити прикрого стану амер. залізниці. Ціни білетів мають піднести на 15 проц., та уряд дозволив піднести тільки на 5 проц. Таким робом ціна піднесених білетів принесла додаткових приходів лише 40 міліонів долярів на чвертьріччя. Залізниці висунули домагання, щоб їм обнизити оплати, які зросли за минуле чвертьріччя. Домагання стрінулося з опозицією робітничих товариств, тому в тій справі приймуть постанову на основі арбітражу щойно в листопаді ц. р.

ВЕСЕЛЕ

ПІДХЛІБНИК.

— Так, моя кохана! так уже буває у світі, що найбільші ідіоти кохаються в найгарніших жінках.

— Ех, ти підхлібнику!

ПРИЧИНА ХВОРОБИ.

Лікар: Отже ви нарікаєте на своє серце. А яка, на вашу думку, може це бути причина? Чим ви займаєтеся?

Пацієнт: Я страшенно люблю ловити риби.

Лікар: Але-ж це дуже добрий відпочинок і зовсім не нервова праця!

Пацієнт: Для когось, хто не має дозволу ловити риби, як я, це дуже нервове!

НЕМОЖЛИВО.

— Ваш чоловік, моя пані, потребує повного спокою бодай на місяць.

— Пане докторе! це неможливо. Я потребую нової сукні і нового капелюха цього місяця.

ГОДИННИК.

Раз на тиждень професор Тичка збирається у товаристві своїх приятелів і засиджується до пізна вночі. Жінка протестує проти цього і він обіцює їй, що перед північчю буде в хаті. Але минає тиждень і професор приходить досвіта в год. 5-ій. Жінка прокидається обурена:

— То це в тебе північ? Чи ти знаєш яка година?

— Но, я спізнився на годинку — каже зовсім підхмелений Тичка — це ще нічого страшного.

В тій самій хвилині починає стінний годинник вибивати годину пяту. Професор звертається до годинника і розводить руками:

— Ми знаємо самі, що це перша година, а ти не потребуєш аж пять разів мені це повторяти.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Друга українська дружина в Окружній Лізі.

ЛЬВІВ. СЯН — ТШЛ 1:1 (1:1)

„З великої хмари — малий дощ“ — ця приповідка ілюструвала чи не найкраще всі перипетії, звязані з метчами Сяну за вхід до Окружної Ліги. Нагінка, що її польська преса повела проти Сяну після першого метчу з ТШЛ-ом у Перемишлі, не лише переходила межі пристойности, але теж і підготовлювала ґрунт під різного роду авантури на львівськім метчу, включно до погрому. Мабуть відкликання метчу минулої неділі прохолодило трохи ініціяторів тієї дикої акції, бо вчорашній метч, який заповідався дуже бурхливо — закінчився спокійно, без авантур, не рахуючи різного роду вигуків та малих сутичок між публикою.

Вирішний метч закінчився ремісовим вислідом, який дав Сянові після першої перемоги зовсім заслужений аванс до Окружної Ліґи. За незвичайну жертвенність перемиської дружини, за її запал до гри, сильну волю перемоги і витревалість належиться признання та одночасно бажаємо при цій нагоді симпатичній перемиській дружині щонайкращих успіхів на будуче.

До цих преважних змагань виступив Сян у такому складі: Лозинський; Побідинський, Медвідь, Ходань, Федорович П. Неофіта; Ряшівський, Партика, Турко, Гібалевич, Мединський. ТШЛ грав у своїм найкращім складі.

У першій половині гра велася в доволі доброму темпі, без замітної переваги котроїнебудь з обох дружин. Найкращим змагуном Сяну й може взагалі на грищі був без сумніву Федорович на середині помочі. Зовсім добрими його партнерами були оба бічні: Неофіта й Ходань, зокрема цей останній. Знаменито боронив теж у кількох небезпечних ситуаціях Лозинський. Оба оборонці грали на пересічному рівні. Напад був рішуче найслабшою частиною української дружини. За виїмком Турка і Гібалевича, які робили, що могли, інші грали дуже слабо. Як цілість напад теж не працював складно і хоч у полі переводив ще доволі добрі акції, під воротами рішуче не було кому їх закінчити. У другій половині безапеляційну перевагу мала перемиська дружина, якої не використала з наведених уже вище причин.

Одинокі ворота для Сяну здобув знаменитий Турко в 31 хв. із пробою. ТШЛ вирівнав уже хвилину пізніше не без вини перемиської залоги.

Після метчу обі дружини установилися на грищі до себе чолом і після того капітан ТШЛ-ю в імени своєї дружини зложив українській дружині побажання з нагоди авансу.

Суддював поправно п. Курцвайль, на бічних лініях пп. Гевсман і Нусенблит. Видців к. 5.000.

НАКОЛЕСНИЦЬКІ ЗМАГАННЯ ДЛЯ МОЛОДИКІВ.

Минулої неділі відбувся заходом України наколесницький біг на трасі Львів—Миколаїв—Львів (70 км) для молодших змагунів (неліценціонованих). Стартувало 26 змагунів із таких клюбів: Україна 10, Стала Рожен і Чорні по 5, Польонія (Львів) 3, С. Т. К. і Я. 1, Русалка (Золочів) 1. Біг покінчило 16 наколесників, їх відступило з причини дефектів або фізичного виснаження. Висліди бігу були такі: 1. Рудницький (Ст.-Рожен) 2,15.34. 2) Ситник (Чорні) 2,15.35, 3) Пелчан (Україна) 2,15.36. 4) Земба (Ст.-Р.) 2,15.37, 5) Безрський (У) 2,15.38. Інші змагуни України зайняли такі місця: 7) Ганеш, 8) Колтуцький II, 12) Левкович, 13) Кошт, 14) Ясінський і 16) Мельничук.

Підчас змагань трапився нещасливий випадок, і саме на 25 км. перед Львовом змагун Польонії Колтовський Роман вйїхав у повнім розгоні на якійсь придорожний камінь, розторощив колесо й упав так фатально, що заломав собі череп і тіменну кість. Важко раненого оглянув лікар д-р Львович із Миколаєва.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІҐИ.

ЛЬВІВ. **Чорні — Ревера (Станиславів) 2:0 (1:0).** Чорні грали в ослабленому складі, одначе виграли заслужено. Ворота для Чорних здобув Немец і Дровг.

КРАКІВ. **Гарбарня — Домб 4:2 (2:2).** Гарбарня закріпила цією перемогою позицію лідера своєї групи.

ВАРШАВА. **Леґія — Унія 3:1 (1:0).**

КАТОВИЦІ. **Шлеськ — Ґриф 5:1 (4:0).**

ГОРОДНО. **ВКС — Погонь (Берестя) 1:0 (0:0).**

ЛОДЗЬ. **Уніон Турінґ — РКС (Басейн) 5:0 (0:0).**

ВИЛЬНО. **ПКС (Луцьк) — Макабі 1:0 (1:0).**

В поодиноких групах гор за вхід до Д. Л. ведуть такі клюби: Уніон Турінґ перед варшавською Леґією Шлеськ перед Леґією (Познань), Гарбарня перед Чорними і ПКС перед городненським ВКС-ом.

Суддював п. Леськів. Публики була на цьому метчу рекордова скількість.

ЛЬВІВ. **Гасмонея (Рівне) — Гасмонея (Львів) 1:1 (1:0).** Ворота для гостей стрілив Брікман, для господарів Пінус. Суддя п. Тіппе.

РЯШІВ. **Ресовія — Висла (Краків) 4:1 (3:1).** Сензаційна перемога ряшівської дружини над ліговою Вислою. Ворота для Ресовії стрілили Клюв (3) і Котельницький, для Висли Лико. Суддя п. Ребен з Перемишля.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — Чувай 4:0 (1:0).** Обі дружини грали в резервових складах. Ворота для переможців стрілили Мисливец, Зелінський, Слиш і Кебуа.

КРАКІВ. **Краковія — Макабі 3:0 (1:0).**

В. ГАЙДУКИ. **Рух — С. К. Югославія 5:2 (4:1).** Югославяни розчарували численно зібраних глядачів. Рівень змагань пересічний. Ворота стрілили Петерек (3), Віліимовський і Слота для Руху та Рапач і Стефкоз для Югославії.

ВАРШАВА. **Польонія — Югославія 2:2 (0:2).**

ТУРНІР СТРИЙСЬКИХ КЛЮБІВ.

СТРИЯ. **Скала — РКС 11:0 (6:0).** Друга неділя турніру стрийських копунів за чашу, що їх уфундували спільно Скала, Погонь, Стрийянка й РКС принесла високу перемогу Скалі, яка виступила у найсильнішім своїм складі, що виглядав ось як: Малецький, Держко, Салдан; Котурбач, Єлейн, Матульський; Гороховяка, Залпятинський, Гарасимів, Малецький, Павлічка.

Гра велася ввесь час при гнітучій перевазі Скали, в якій знаменито грав напад, за виїмком лінивого й егоїстичного Залпятинського, кермований грачем високої кляси Гарасимовим. Поміч і оборона виконали як слід свое завдання, втім не мали вони теж надто великої праці.

Ворота для Скали здобули: Гарасимів 3, Залпятинський 2, Малецький 3 і Павлічка 2.

Суддював п. Фаруга.

СТРИЯ. **Стрийянка — Погонь І Б 3:2 (0:2).** Погонь була краща, та не видержала у 2-ій половині темпа. Обі дружини грали дуже гостро, одначе над грою панував суддя інж. Хомишинець.

ЗА ВХІД ДО Б-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. **Зоря — Стшелец (Перемишляни) 4:0 (2:0).** Безапеляційна й заслужена перемога Зорі над слабим перемишлянським Стшельцом. Проте гра Зорі не могла вдоволити, бо майже всі її змагуни грали егоїстично та недбайливо. Чомусь грачі Зорі не хочуть ніяким чином зрозуміти, що футбол це насамперед дружинова гра. Така система, що її стосувала вчора Зоря може колись гірко на дружині помститися. Відплатний метч відбудеться чергової неділі в Перемишлянах.

ТОВАРИСЬКІ МЕТЧІ.

Гостина України в Жовкві залишила якнайкраще вражіння. Львівська дружина грала концертово у всіх лініях, зокрема нападу, в якім найкращий був Богурат. Ворота для львівської дружини здобули: Богурат 6, Смолець 3 і Воробець 2, для Орліа Малиновський з карних.

БОКС.

Україна — Погонь 7:5.

Товариська стріча в боксі, що відбулася на грищі Погоні 31. м. м. принесла Україні заслужену перемогу над Погонею. Вислід перемоги був би ще кращий, якби змагання відбулися у всіх вагах, бо тоді Пашик і Помірко моглиб ще докинути 3—4 точки до загальної перемоги. Поодинокі стрічі виглядали так:

Вага мухи: Мистець юніорів Модлінгер (П) переміг у третій рунді технічним к. о. дебютанта України Бойка. — 0:2.

Вага Когут: Кота (У) у стрічі з Куслем (П) дискваліфікують у 1. рунді за безупинні клінчі. — 0:4.

Вага перо: Знаменитий Рудницький (У) перемагає у 1. рунді техн. к. о. Іванова (П). — 2:4.

Вага легка: Тут найбільша несподіванка змагань. Кулик (У) по замітній перевазі у 2-ох рундах ремісував з мистцем Львова Загродніком (П). — 3:5.

Вага півсередня: Вже перша рунда приносить перемогу техн. к. о. Ощудлякові (У) над Брицьким (П). — 5:5.

У середній вазі: Біляй (У) вже на проході випунктував високо Самборського (П). — 7:5.

Надпрограмово відбулася стріча у важкій вазі Помірка з клюбовим товаришем Дячуном, що закінчилася рішучою перемогою Помірка.

Суддювали: на рінгу п. Бурек, на точки п. Гельцель. — Глядачів коло 1.000.

Спортові новинки.

Львів—Перемишль—Львів. В неділю 7. ц. м. відбудеться наколесницький біг на трасі Львів—Миколаїв—Львів (215 км.) за чашу бл. п. інж. Хрістельбавера. В цьому бігу беруть теж участь наколесники України.

Копуни України візьмуть участь в ювілейному турнірі мостиської Скали, що відбудеться в неділю 1. ц. м.

У. С. Т. Пролом вніс протест до П.З.П.Н. проти рішень стрийськ. магістратури щодо назначення дати речинця змагань з Бистрицею. Протест має всі виглади на успішне полагодження, але в часі вищезгаданої містечкової „моторизації“ є можливі всякі „дефекти“.

До змагань з Ревероєю II. минулої неділі 24. 7. м. закінчилися вислідом 3:2 (1:1) для Ревери, виступив Пролом у зовсім зміненому складі. А саме: Цурбан, Головенко, Багриновський, Тарафан, Керанович, Залипський, Лесюк, Зубаль, Гринькiв, Уроский і Майер. Дружина безперечно слабіша від тої, що грала колись, але теж без тузів, вічно невдоволених, що своєю поведінкою псували товаришів і зниеохочували до гри провід та симпатиків. На змаганнях з Реверою дружина представлялась зовсім добре і якщо її в дальших місцях скріпити такими змагунами як Зубаль, Панчишин, Ольшевецький, то дружина буде напевно добра. Во тепер в дружині є дух і охота до гри. Ніхто вже не робить ласки.

Батько й син у легкоатлетичнім бою. На легкоатлетичних мистецтвах Швайцарії відбувся оригінальний двобій в бігу на 10 км. між батьком і сином. Переможцем вийшов син Фріц Швабe, який переміг батька і здобув мистецтво тієї конкуренції в часі 47,11. Батько Артур Шваб осягнув час 47,51,4.

Безпощадна боротьба большевиків з релігією.

ЗРУЙНУВАЛИ ЦЕРКВУ В ЛИСОГІРЦІ.

Краківський „Ілюстровани Курієр Цодзенни" приносить знад большевицького кордону несамовиту вістку: **большевики розібрали у прикордонному селі церкву!** У статейці п. н. „Большевики знищили надграничну церкву на очах численно зібраної польської людности" — „ІКЦ" страшно обурюється на тих новітніх вандалів, для яких нема нічого святого, які не рахуються з почуваннями людности і розбирають церкву, що була символом релігійности населення.

Передруковуємо в цілости цю статейку, що з справедливим, святим обуренням змальовує ту несамовиту подію. „ІКЦ" пише:

„З села „Осьнікі", кремянецького повіту, що лежить над самою польсько-совітською границею, повідомляють нас про таку подію, якої свідком була польська людність.

„Підчас відправи Служби Божої в тутешній каплиці **для конвертитів** (в останньому часі перейшло 50 родин з православія на католицизм) комендант стражниці КОП зауважив крізь вікно, що у сусідньому селі по совітському боці, Лисогірці **большевики почали розбирати церкву.** (Підкреслення „ІКЦ"). Після Служби Божої людність підійшла ближче до границі і була німим свідком святотатського вчинку.

„**Большевики зірвали наперед бляху** з середньої византійської копули, після чого **зірвали з неї хрест,** який з глухим лоскотом упав на землю. Потім звалили **найвищу вежу в ґотицькому стилю.** Большевики, якби стидаючись свого вчинку, почали роботу з протилежного боку, де польська людність не бачила. Доволі довго опирався святотатникам хрест на вежі, видно сильно прикріплений. Вкінці **впав на землю з частиною даху.**

Тимчасом решта робітників з двома вояками „бавилися" кидаючи **каміння у віконні шиби.** Проводила їм якась жінка. Довкола церкви були зібрані **діти.** Хотіли мабуть використати цей факт, щоб вщіпити в дитячі душі **ненависть до релігії.**

Коли звалили третю копулу з хрестом, у тому моменті **відізвалися громи і велика злива змусила людей припинити своє ганебне діло.**

Польська людність мала наглядний приклад, як большевики ведуть боротьбу з релігією.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Пятниця, 3. серпня (22 липня) 1888.

НЕВДАЛИЙ ЮВИЛЕЙ.

„Вже навіть і російська преса признає, що ювилейне торжество в Києві зовсім не вдалося. „Ст. Петерб. Ведом." висказують свій жаль, що з політичних причин не могли австрійські, болгарські, сербські і румунські славяни прибути на те торжество в такій силі, як вони того бажали і як треба було того бажати в інтересі цілого славянства. Ґазета висказує бажання, щоби на будуче славяни злучилися не тільки релігійно, але також й політично".

ҐЕНЕРАЛ-АСТРОНОМ.

Відень, 2. серпня. До димісії ген. Куна прийшло не тільки тому, що III. корпус, якого він був комендантом, вишколювався зовсім інакше, як всі інші корпуси, бо Кун не слухав розпорядків міністерства і робив усе на свою руку, — але також і тому, що він замало часу присвячував військовій службі а займався астрономією та іншими студіями.

У вчорашньому числі у цій рубриці трапилася помилка в замітці п. н. „Удільний вилаъ". Київський генерал-губернатор називався Дрентелен, а не Орентелен, як було хибно надруковано.

Маркіянове свято на Білій Горі.

ТРАДИЦІЙНЕ СВЯТО.

Маркіянове свято на Білій Горі біля Підгаєць стало вже традицією. Як тільки сприяє погода, то в дооколичних селах мало знайдеться таких, що не хотілиб піти з поклоном на Маркіянову Гору.І справді багато їх іде, цілі маси народу. Та не тільки дооколичних. Поїзди привозять до Ожидова прочан з далеких сторін, звичайними дорогами зїзджається народ фірами й колесами.

На Білу Гору! На традиційне Маркіянове свято!

ОБМЕЖЕНА ПРОГРАМА.

Цього року влада дуже обмежила програму свята не давши дозволу на ніякі точки поза церковними обрядами. Не можна було культурно-освітнім установам брати у святі зорганізованої участи, до того ще влада дозволила брати у святі участь тільки мешканцям золочівського повіту. Та не вважаючи на те все, як і інші перешкоди, що з ними стрічалися прочани в дорозі, цього року прибуло на Білу Гору коло 30.000 народу. Всіх тих, що уважали своїм обовязком віддати поклін пробудникові Галицької Землі, ніщо не спинило: ні спека денної днини ні ніякі інші перешкоди.

СЛУЖБА БОЖА.

Комітет, що займався улаштуванням свята, збудував провізоричну капличку для Служби Божої та тріюмфальну браму на привитання єпископа. Напис на брамі „Витай Владико" заповідав, що **Кир Івана** чекають тут зі щирою душею та відкритим серцем. Преосвященний, що приїхав в год. 11.15, пройшов перед шпаліром соколів і сокілок до брами, де привитав Його **о. декан Василь Пришляк.** Звідти з процесіями з Підлисся й Розважова та численним духовенством з повіту і Орґанізаційним Комітетом **з д-ром Ваньом** у проводі Владика перейшов під памятник і станув до Служби Божої, яку відправив в асисті двацяти священиків. Співали обеднані хори з Олеська, Волуйок і Теребежів.

Після Євангелії виголосив о. декан В. Пришляк проповідь, у якій підкреслив те, що ніхто, ніяка сила не зможе знищити тих цінностів, що їх нам передав Маркіян Шашкевич. Ці цінноші — це непохитна віра і любов.

По Службі Божій промовив до народу Преосвященний Іван. Наприкінці своєї проповіди Преосвященний закликав народ скласти присягу, але таку, щоб небо тішилося і земля дрижала, присягу, що любимо Христа, любимо Пречисту Марію і любимо Україну. Народ присягав з піднесеними вгору руками.

Після проповіди Преосвященний поблагословив усіх приявних і неприявних на святі і наших заобручанських братів.

На закінчення орхестра заграла „Боже Великий, Єдиний". Пісню підхопив увесь нарід, що відспівав теж „Многая Літа" папі римському митрополитові Андреєві й цілому українському народові.

ПАНАХИДА НА МОГИЛІ НЕВІДОМОГО СТРІЛЬЦЯ.

Після Служби Божої процесія перейшла на могилу Невідомого Стрільця біля Маркіянового памятника, де Преосвященний Іван в асисті численного духовенства відправив панахиду за Маркіяна Шашкевича й усіх, що впали в боротьбі за волю України.

На закінчення свята орхестра заграла „У дві пари несуть мари". Офіційна програма свята закінчилася, але нарід ще довго не розходився. Щойно пізня пора нагадала учасникам, що треба вибиратися в дорогу. І Біла Гора почала пустіти.

Б.

ЧУБАТИЙ.

Через Відень до вільного князівства Ліхтенштайн.

(Подорожні враження).

(Докінчення).

II.

Ліхтенштайн — країна спокою і добробуту.

В переділі крім мене їде ще віденський лікар, старий парубіка і сестра шпитальна, що їде до Брегенц над Боденським озером, а між ними ще якесь може 18-літнє чепурне, певне себе та смішно жартовливе віденське дівча [...] дами; типове „вінер медель" із [...]; воно подорожує найдальше, бо аж до Констанції, як каже, до родини.

Куди переїздимо — вірна монархічна [...] як таке у виявах своїх прогітлерівських переконань. Зпоза червоних прапорів зі свастикою на білім колесі величини транспаранти з написом: „Айн Фольк, айн Райх, айн Фірер" — попросту не видно стін залізничих [...] та державних будинків.

Щоб віч товариство не засипляє, то розвеселяє себе картами. В чудовім Цель ам Зее засідають [...] те ціле товариство оживляється. [...] доктор під адресою дівчини пускає жарти на тему нового порядку, до речі не зовсім цензурні, що видно курсують по [...]. Але й віденське дівча не дає себе загнати в кут, ні себе дати зіпсути; відпаровує їх [...].

За хвилю вже Інсбрук. Останні дні квітня, [...] глибоких Альп ще добре покриті свіжим снігом, тому десятки лещетарів [...] всідають то висідають з поїзду. [...] довгий тунель і ми вже не в Тиролю а Форальбергу. Видно високо ми піднялися, бо за тунелем стовідсоткова зима, сніг та заметіль як в січні; правдивий рай для лещетарів, так і хотілось би причіпити дошки та пуститися по тих безмежних пушистих снігових просторах.

На жаль у Блюденц покидає мене веселе товариство ,що пересідає на інший поїзд. Тай мені вже недалека дорога. Минаємо Фельдкірх; нас прощає гітлерівська пашпортна контроля та витає швайцарська. Не спостерігся я як поїзд спинився на стації Шан-Вадуц — цілі моєї подорожі.

Доволі строга, хоч чемна, швайцарська митна ревізія і я вже серед гурту добре знаних, старих приятелів з Пакс Романа, що витають мене на двірці; ось секретар нашого бюра Р. Салят, през. Франц. Федерації Р. Мійо, редактор „Словака" Кіршбавм. Авто місцевого пароха, одного із основників Пакс Романа о. Фруора мчить крізь оселю Шан на приходство, де сніданням витає мене гостинна старенька мати господиня дому.

Ми на землі вільного князівства Ліхтенштайну, єдиної нині німецької монархії в Европі; проте не диво, що її доля в часі аншлюсу і нині дуже непевна. Держава з простором 165 квадр. кільом. та 11 тисячами людности в 9 оселях-парохіях швайцарської єпархії Хур, з власним монархом — це хіба оригінал в Европі. Це типова держава-посілість середньовічного февдального типу з князями на Ліхтенштайні, що дивним дивом залишилися по нинішній день.

Втиснена між Австрію та Швайцарію до війни вона була радше під протекторатом Габсбурґів, маючи митну та почтову унію з Австрією. Князь Ліхтенштайну, як вірний „союзник" Габсбурґів віп навіть 1866 р. війну з Прусією та Бісмарк „забув" заключити з тим противником мир і князівство Ліхтенштайн було у военнім стані з Прусією аж доки пруське королівство не перестало істнувати як самостійна держава. Єдиний живий ветеран з пруської війни та останній вояк князівства Ліхтенштайну ще й нині деколи парадує в старім, нині вже історичнім, мундурі по вулицях столиці Вадуц; останній — кажу — вояк, бо після пруської війни скасовано військо в Ліхтенштайні; князь Іван II. зрозумів, що такій державі безпечніще без війська ніж з військом в імя засади „не пхай пальці поміж двері".

По світовій війні князівство Ліхтенштайну вичуваючи непевність міжнародного положення Австрії затіснило свої звязки зі Швайцарією митною унією та спільною валютою. Почту усамостійнено, а тільки залізниця залишилася в руках Австрії, тепер Німеччини, на підставі чиншового винайму простору на залізничий шлях, бо туди пробігає важна залізнича лінія Відень—Ціріх—Базель. Це все урятувало самостійність князівства.

В часі аншлюсу Австрії доля Ліхтенштайну висіла на волоску. Урятувало її 40 швайцарських митників, що символічно розставлені на австрійській границі, спинили гітлерівські відділи; фірер не хотів викликувати комплікацій з Швайцарією.

Нині Ліхтенштайн найщасливіша країна Европи. Війська нема, податки мінімальні; всю збройну силу творить 7 гарно умундурованих поліційників. Людність живе в добробуті та вдоволена зі себе і своєї держави, а її єдиною журбою — непевна майбутність та страх, щоб не стратити самостійности і з нею патріярхально-ідилічного життя.

Закарпаття.

ПРЕДСТАВНИКИ ЗАКАРПАТТЯ У МІН. БЕХИНЄ.

„Нова Свобода" повідомляє: Дня 27. ц. м. міністр залізниць ЧСР Бехінє приняв на послуханні сенатора д-ра Бачинського та посла Ю. Ревая. Розмова тревала понад годину. Представники Закарпаття предложили скарги на персональну політику залізничої управи, домагались організації окремої дирекції та будування нового залізничого шляху на Закарпатті. Міністр заявив, що сумлінно розгляне всі зажалення. Зокрема обіцяв приймати українську молодь Закарпаття на лекших умовинах до служби при залізниці, причому українська молодь здаватиме т. зв. психотехнічний іспит, на основі якого приймають до служби, в українській мові. Міністр обіцяв також, що контрольором залізниці буде іменований урядовець української народности.

На кінець представники Закарпаття поставили міністрові запит у справі автономії. **Він відповів, що справа автономії буде вирішена рівночасно з чехословацькою нормалізацією, бо годі її дальше відкладати.**

СПРАВА ЮРІЯ ПАЗУХАНИЧА.

Проти шкільного інспектора воловецької шкільної округи Юрія Пазуханича, відомого народовця, повели темні духи Закарпаття шалену нагінку. 11 осіб зпоміж мадяронів-русофілів та один галицький русофіл, внесли на руки окружного начальника у Воловці меморіял проти Ю. Пазуханича з безпідставними закидами щодо його протидержавного наставлення. Не зважаючи на письменний протест 26 громад Воловищини, які станули в обороні заслуженого інспектора українця, воловський окружний начальник післав телеграму до надзірної шкільної влади, в якій він домагається усунення інспектора Пазуханича.

„Справа Ю. Пазуханича — пише „Нова Свобода" — переростає рямки звичайної особистої справи, викликує огірчення, дезорганізацію і тимсамим шкодить консолідації внутрішніх відносин, над переведенням якої чехословацька влада працює ніч і день".

З ПЛАСТОВОГО РУХУ.

Українська пластова організація на Закарпатті може гордитися своїми досягненнями. Зокрема замітний її зріст по селах, де вона охоплює найбільше здоровий та ідейний елемент. Тепер — пластова організація Закарпаття нараховує уже 84 куренів з 2.500 членами. Як що року, так і цього літа улаштувала пластова команда літній табор для своїх членів; цим разом у Солочині коло Сваляви. Над річкою під лісом розтаборилося пластове товариство, хлопці й дівчата, у 80 шатрах і надихуються чистим гірським повітрям та набирають сил до праці. Командантом табору є студ. Бажанський, протектором проф. д-р Бирчак. Для розваги пластуни видають „Найновішу Нову Свободу", а для власного пожитку взялися будувати на таборовій площі власну домівку.

МАГІСТРАТ УЖГОРОДУ Й УКРАЇНЦІ.

За час старостування панів Дубаша і д-ра Маркля в Ужгороді не принято — як пише „Нова Свобода" — ніодного українця до служби в магістраті, хіба 2—3 русофілів, а решта самі мадяри, жиди та чехи. Українець Товт, що вже три роки працює в магістраті, не може дочекатися стабілізації. Зате принято на постійне чеха Кралічка з 663 ч. к. платнею, хоч він зачав службу щойно в цьому році.

ЯСІННЯ — КЛІМАТИЧНОЮ СТАЦІЄЮ.

В цьому місяці перебуває в Ясінні 1.280 туристів. Усі туристичні хати переповнені. Крім чехів є англійці, французи і навіть шведи. В туристичній хаті під Говерлею наш земляк Ілько Досич має найбільше гостей. У нього щоденно по 100 туристів.

ВІЗИТА МІН. БЕКА В ОСЛЬО.

До Осльо приїхав мін. Бек з візитою. Французька преса пише, що Німеччина виступила рішуче проти пляну Польщі створити трету вісь від Гельсінгфорсу—Варшави до Букарешту і тому Польща мусіла обмежити свої широкі пляни.

ЧОМУ ВІДЕМАН НЕ ЇДЕ ДО ЛЬОНДОНУ?

„Манчестер Ґардіен" рішуче заперечує, будьтоби почалися англійсько-німецькі переговори у справі обмеження летунських зброєнь. **Німецький уряд не має наміру підписувати летунського пакту — пише „Манчестер Ґардіен". Німеччина стоїть на становищі, що існування сильного совітського летунства не позволяє їй обмежити зброєння.**

В Льондоні переконані, що Совіти нездібні до інтервенції в европейському конфлікті. На випадок німецько-чехословацького конфлікту совітська інтервенція не атмиме вирішного значіння. „Манчестер Ґардіен" запевняє, що сотн. Відеман, адютант канц. Гітлера до Льондону не приїде.

ПОГОНЯ 6-ОХ ЛІТАКІВ ЗА ДВОМА СОВІТСЬКИМИ СТАРШИНАМИ.

Фінляндська преса пише, що двох совітських старшин летунства: пор. Вакулін і майор Волков намагалися втекти до Естонії. В погоні за ними виїхало шість літаків і вислідили обох утікачів у віддаленні 100 км. від кордону.

Волков намагався скінчити самогубством, але лише зранився. Обох старшин на місці розстріляли.

СТРІЧА КАНЦ. ГІТЛЕРА З ГЕНЛЯЙНОМ.

До Бресляву на закінчення спортових ігр[...] приїхав минулої неділі канц. Гітлер і визна[чні] націонал-соціялістичні достойники, як: Ґ[е]бельс, Фрік, Руст, Цайс-Інкварт, Гіммлер, [...] та Конрад Генляйн. Генляйна витали ова[ціями] на кожному кроці.

ҐЕН. ФРАНКО МОЖЕ ВЛАСНИМИ СИЛАМИ ЗАКІНЧИТИ ВІЙНУ.

Визначний представник армії ген. Франка у розмові з кореспондентом агенції Авас [за]вив, що в армії ґен. Франко ніхто не раху[є на] закордонну поміч. Ген. Франко має коло 800 [тис.] людей, якими командують молоді старшини, вишколені у військових школах. Щодо закор[]донних добровольців, то в еспанській націо[]нальній армії є дві і пів тисячі німців разом з летунами і 23 тисячі італійців. На фронті від Теруелю до Середземного моря є дві італійські дивізії, що оперують серед чисто еспанських частин. Тепер ґен. Франко, хоч завжди був вдячний своїм союзникам за допомогу, може довести війну до переможного кінця власними силами. Відкликання добровольців має для нього радше чуттеве і засадниче значіння, ніж стратегічно-військове.

АТЕНТАТ НА КАНЦЛЕРА ГІТЛЕРА?

Вечірня преса приносить неперевірену вістку про те, що в Берліні викрили в останній хвилині бомбовий замах, який підготовляли на канцлера Гітлера. Заговір був дуже спритно зорганізований. Головний атентатчик міг легко дістатися до канцлера, бо належав до СС і мав доступ до канцлерської палати. Кажуть, що ініціятива атентату вийшла з кол зближених до вбитого перед чотирма роками Рома. Інші ж вістки кажуть, що замах підготовили кола зближені до ґен. Шляйхера, якого гітлерівці вбили в 1934-ому році.

Через Кеніґсберґ надходять вістки про численні арештування на терені міста і в околиці.

Ґестапо викрило, що заговірники мали на меті звалити гітлерівський лад у Німеччині, головно у Східній Прусії.

—o—

ЯПОНЦІ УВІЙШЛИ НА СОВІТСЬКУ ТЕРИТОРІЮ.

ТАСС повідомляє, що 31-го липня япон[]ські військові відділи нарушили совітську границю близько озера Гассан. Японські відділи почали несподівано артилерійський вогонь, опісля під заслоною ночі заатакували граничні відділи СССР, що стояли на цьому відтинку. Японці обсадили совітську територію на просторі 4-ох кільометрів в глибину від границі.

В цьому місці вивязався правильний бій, що тривав кілька годин.

Брак видатків на військо від десяток літ перемінив ту малу країну в прекрасно загосподаровану закутину Европи. Всюди добрі дороги, гарні школи та церкви. Всюди зразковий лад та чистість. Радіо, електрика, лазничка, кухнями в хаті це предмети першої потреби кожного господарства; авто щоденний засіб льокомоції.

Мешканці дуже побожні та як я міг сам переконатися, що правдиво привязані до свого суверена та його роду князів Ліхтенштайну, що резидують у старім, февдальнім замку в Вадуц, що мов орлине гніздо причіплений до збіччя стрімкої гори.

Устрій князівства правдиво демократичний та парляментарний, повна тут свобода слова та друку; ні соціялізм, ні нацизм не знаходять тут прихильників; нпр. неділя — день першого травня цього року проминув тут як кожний недільний день.

Та вже по аншлюсі числяться з можливістю нацистичної пропаганди, особливо проти княжни Ельзи (вихрещеної жидівки), князь передав регенцію князівства в руки 30-літнього сина Франца-Йосифа, якого гістьми був саме наш віз Пакс Романа, а він сам з жінкою покинув край та виїхав до своїх дібр у Чехословаччині. У краю запанував спокій і навіть консолідація двох суперницьких партій.

Увічливий премієр д-р де Гооп, теж приятель Пакс Романа, дав мені інтервю про політичні та господарські стан тої країни. Д-р де Гооп мужчина 50-літній, інтеліґентний та освічений, а це видно з того, що його відомости про відносини у Східній Европі навіть доволі докладні. Свій уряд він виконує як парляментарний міністр, призначений князем; князь санкціонує закони. До Ліґи Націй Ліхтенштайн не належить; не приняли його, бо це за мала держава. Законодатну владу виконує ляндтаґ, зложений з 15 послів, з того 11 з урядової партії, 4 з опозиції. Предсідником є посол-парох Валуц. Аншлюсових тенденцій не має; кількох молодих людей хотіло — казав — вести нацистичну акцію, одначе без ніякого успіху. Вона причинилася навпаки тільки до консолідації на терені ляндтаґу.

Уряд складається з трьох міністрів. Обовязує давнє австрійське законодавство, хоч поволі щораз більше входить і швайцарське. Ліхтенштайн має тільки суди І. і ІІ. інстанції. В найвищім суді засідають делеґати-судді швайцарці та досі австрійці.

Державний буджет постійно зрівноважений по стороні прибутків та видатків має два з половиною міліонів шв. франків. На прибутки складається яких пів міліона шв. фр. від Швайцарії за мито, 700.000 шв. фр. дає почта, бо дуже гарні марки Ліхтенштайну пошукувані філятелістами цілого світу, кількасот тисяч фр. вплачують австрійські (тепер німецькі) залізниці. Тим чином мало лишається заможним підданим доповняти державний буджет.

Господарське життя населення дуже подібне до життя швайцарців. Ліхтенштайнці живуть з гірського рільництва, з випасу худоби, дрібного промислу та готелярства, бо туристичний рух в Ліхтенштайні доволі живий; продукують добре вино (Валуц). У краю виходять два часописи — один двічі в тижні, другий тричі; цензури нема зовсім. Зрештою в Ліхтенштайні загально поширена німецько-швайцарська преса, літературні та духові потреби заспокоює теж німецька Швайцарія.

На мій запит про національність мешканців Ліхтенштайну засував мій інформатор, що їх національність є ліхтенштайнська алеманського пня, бо всі говорять німецькою мовою.

Наші засідання відбувалися в державному будинку (реґірунґсґебайде), де на ІІ. поверсі осідок ляндтаґу (на І. міністрств, в партері [...]див). Гарні портрети старого роду князів Ліхтенштайну, що сягає у середновіччя, [при]крашують стіни цього мініатурного соймику [...] вівають на цей скромний парлямент подих середневіччя. Одно засідання вшанував князь-реґент, до речі гарячий католик, та його [...] своєю присутністю. Недільне прийняття [...] нім з кращих місцевих ресторанів [...] дом князя дало нам змогу пізнати патріярхальні взаємини та близькі взаємини князя та підданих.

Покидаючи по дводневім побуті ту [...]нальну країну насувалися мені думки [...] колись Жан Жакові Руссо: який [...] устрій найкращий, щоб людство могло [...] щасливе? Чи часом цілий світ не живе в [...] божевільній омані доктрин, що віддають [...] народи до щастя, заспокоюють їх [...] амбіції, а поправді щастя народам не [...] і принести не є в силі. Поставмо [...] себе малий вільний та щасливий Ліхтенштайн [...] мілітарно-тотальні кольоси-держави [...] дою!

В год. 18.45 заїхав на стацію [...] швайцарський експрес, перервалося [...] мову на тему націонал-соціялізму [...] ським митним урядовцем. Кілька [...] знов в країні свастики, прямуючи [...] другою дорогою через Мінхен-Прагу [...] хоч у переїзді, заторкнути родинне [...] цизму та Прагу в її скрутній теперішній [...]родній ситуації.

ПІДСУМКИ КРІВАВИХ БОЇВ У ПАЛЕСТИНІ.

Від 1. до 21. липня ц. р. згинуло в Палестині 123 особи, з того 75 арабів, 36 жидів і 2-ох англійських вояків. Одночасно було ранених 195 арабів і 124 жиди.

Відділи британських військ звели в неділю формальну битву з арабськими терористами в Гезилеї. На полі бою залишилося 5-ох убитих арабів і дуже багато ранених.

—o—

НОВИНКИ.

— **Записати — запамятати і купувати.** Кооперативна крамниця **„ФАРБОКРАМ“** у Львові, при вул. Собіського 7, продає фарби, лякери, pокости, олії і всякі артикули, потрібні в домашнім господарстві. **Ввесь зиск на потреби „Рідної Школи“.** 1527 —15

— **З якнайкращих** шкірок футро — поручає і виконує у нас тільки Юліян Глушевський — рік основ. 1928 — Львів, пл. Капітульна 3. I. пов., телефон 254-46. 1430 49—?

— **Свято на Маківці** відбудеться в неділю 7. ц. м. На стрілецьких могилах відбудеться, як кожного року, панахида з проповіддю. Комітет звертає увагу, що проповіди не вільно оплескувати. Ніяких імпрез крім церковної частини не буде.

— **Посвячення нового костела** в Куровичах пов. Перемишляни відбулося в неділю 31. липня. Костел збудовано коштом 100 тисяч золотих. На посвяченні були м. ін. воєвода д-р Біляк і Маліцький та інспектор армії ген. Фабрици, еп. Базяк зі Львова та польський амбасадор у Вашингтоні гр. Потоцький, який дав найбільше грошей на будову костела.

— **Нові іспити зрілости.** У звязку з проханням цьогорічних матуристів, що не зложили іспиту зрілости у весняному речинці, щоб їх допустити до іспиту в осени ц. р., мін. освіти повідомило, що таких іспитів не буде в осінньому речинці. Кандидати, які перепали при останній матурі, будуть могти складати нові іспити найшвидше в січні та лютому 1939 р. Докладний речинець подадуть зацікавленим окружні шкільні кураторії.

— **Ревізія в Городку.** Влада безпеки перевела минулого тижня ревізію в Миколи Горави, абсольвента гімназії в Городку. За чим шукали і яка була причина ревізії невідомо. Забрали деякі особисті записки, позатим нічого не знайшли.

— **Конфіската куховарської книжки. Адміністраційна влада в Коломиї** сконфіскувала **четверте видання куховарської книжки п. н.** „Як здорово і добре варити“, що вийшла накладом часопису „Жіноча Доля“ в Коломиї. Причиною конфіскати був знак видавництва подібний до тризуба та адреса в англійській мові „Еаст Ґаліція — Полянд“.

— **Не були арештовані.** Наш кореспондент з Журавна пише нам: Вістка про арештування студ. О. Вітрука в Журавні і богослова В. Лещука в Мазурівці, яку я подав і „Діло“ помістило дня 31. м. м. (ч. 166), виявилася неправдивою. Щож торкається арештування інших осіб у Журавенщині, то вони відповідають правді.

— **Ліквідують дріжджевий картель.** З днем 15-го серпня ц. р. міністерство промислу й торговлі наказало ліквідацію дріжджевого картелю. На його місце всі дріжджеві фабрики мають створити до 1-го жовтня добровільний союз, що буде управильнювати продукцію дріжджів. Якби до цього часу зацікавлені фабрики не створили такого союзу, уряд покличе до життя примусову організацію.

— **Конфіскують відзнаки „Просвіти“.** З Рави Руської пишуть нам: Не зважаючи на публичне [illegible] Головного Т-ва „Просвіти“ у Львові та філії „Просвіти“ декотрі постерункові конфіскують відзнаки „Просвіти“. І так дня 24. м. м. поліцай ч. 1703 забрав позолочену відзнаку „Просвіти“ ва 1 вол. Олексові Дудякові з Вороблячина у селі Верешиця, яворівського повіту, минулого тижня комендант поліції Мазурек з Потелича сконфіскував відзнаку Наводичові Василеві з Улицька у крамниці Наводича Василя в Улицьку і Куляківній Катрі з Рави Руської. При конфіскаті відзнаки поліцай ч. 1703 списуючи протокол заявив, що відзнаку вільно носити лише на святах „Просвіти“, а не щодня. Колиж п. Дудяк виясновав йому, що він є членом „Просвіти“ і згідно з дозволом міністерства має право носити відзнаку, згаданий поліцай відповів, що його не обходять доручення „Просвіти“ і він має право конфіскувати відзнаки „Просвіти“. Комендантові поліції п. Мазурекові з Потелича не подобалося те, що згадані мали на відзнаках [illegible] стяжку (жалобу по ген. Тарнавському). Можеб так компетентні чинники повчили, що ношення відзнак „Просвіти“ дозволене міністерством членам „Просвіти“ без ніяких застережень, а ношення жалоби не вимагає окремого дозволу влади і кожному громадянинові вільно носити жалобу.

— **Трагічний поворот зі змагань.** У Монастириськах відбулися в неділю 31. м. м. мячеві змагання між Стшельцом і Теспо-м з Калуша за вхід до А-кляси. На ці змагання виїхав гурт симпатиків Тесп-у спеціяльним автобусом. Вертаючись зі змагань автобус, що їхав з великою скорістю, віхав на залізничий шлях, переломивши барієру, яким переїздив саме тоді поїзд до Чорткова. Наслідки катастрофи були страшні. Згинув фризієр з Калуша Л. Гіршгорн і робітник Мечислав Бялас, три особи важко ранені, кількох є легко ранених. Шофера Ожеховського арештувала поліція. На місце катастрофи виїхала судово-лікарська комісія.

— **Людовці підготовляються до нової акції.** В Ярославі відбувся повітовий зїзд людовців у присутности голови начальної ради „Людового Стронніцтва“ Б. Ґрушки. Зїзд рішив одноголосно вислати негайно до начального виконного комітету партії резолюції з домаганням виконати ухвали краківського конґресу та зорґанізувати на більші розміри допомогу для жертв подій з минулого року.

— **Перед масовим перекиданням учителів.** Польська преса пише, що адміністраційна влада зі східних воєвідств виступила з внесками, щоб шкільна влада масово переносила учителів народніх шкіл. Слід згадати, що минулого року влада перенесла 8.098 учителів, з того 229 „для добра школи“. Таке перекидування учителів — пише Век Нови з 31. м. м. — є суперечне з дійсним добром школи і наражує учителів на болючі моральні і матеріяльні втрати. Найболючіше є те, що про перекидування учителів рішають чинники, які не знають потреб школи.

— **Львівська хроніка.** До комісаріяту поліції зголосилася Г. Савківна, замешкала при вул. Яніській ч. 147 з доносом, що Мечислав Райтер побив її по лиці та подер суконку тому, що вона не хоче бути його приятелькою. — Таксівка наїхала при вул. Міцкевича на наколесника Романа Криницького, який потовкся. — З трамваю ч. 4 вискочив 58-літній Ю. Мицак так нещасливо, що впав на хідник і добре потовкся.

— **Самогубство з кохання.** На дорозі зі села Вовкова пов. Львів до залізничої стації в Давидові розігралася невияснена траґедія в неділю 31. м. м. в год. 9-ій вечором. Дорогою мандрував 29-літній Л. Полянський, поштовий післанець зі Львова зі своєю нареченою з Вовкова та своїм знайомим. Недалеко стації в Давидові Полянський витягнув револьвер і стрілив собі в серце. Слідство виявило, що Полянський скінчив самогубством внаслідок нещасливої любови. Він хотів одружитися зі своєю нареченою, яка знову мала намір вийти заміж за іншого.

— **Великі спустошення** спричинили зливні дощі в Румунії в околиці Констанци, де вода забрала все вижате збіжжя на полях і позбавила населення цих громад цьогорічних зборів. У Тиролю зливні дощі позривали в кількох місцевостях шоси і заподіяли теж великі шкоди.

— **Дружина Дольфуса їде до Англії.** До Бульонь приїхала в неділю вдова по канц. Дольфусі з дітьми. Дружина бл. п. Дольфуса покинула Швайцарію і виїхала на постійний побут до Англії.

— **Нова міліонова афера в Румунії.** В Романешті румунська влада арештувала б. префекта Й. Волеану та начального інжиніра Руссу за зловживання. Арештовані присвоїли собі каси префектури 15 міліонів леїв.

— **75-ліття Форда.** Відомий американський самоходовий промисловець Генрі Форд святкував у пятницю 29. ц. м. роковини 75-літніх своїх уродин. З цієї нагоди дістав дуже багато дарунків і побажань. Т-во „Даймлер-Бенц“ переслало Фордові модель першого самоходу, що його збудував Карло Бенц у 1855 р.

— **Катастрофа шкільного шиframework**

— **Катастрофа шкільного шиpяка.** На летовищі в Ризі впав нагло на землю з висоти 20 метрів шкільний шиpяк і зовсім розбився. Летун Відій тяжко ранений, має поломані обі ноги і руки. Причина катастрофи невідома. Чергового дня розбився недалеко табору пластунів у Лелюп над морським побережжям другий шиpяк, але на щастя випадку з летуном не було.

— **Нова подорож до північного бігуна.** Відомий дослідник північного бігуна Вілкінс заявив, що візьме участь в четвертій експедиції до околиць північного бігуна, що її організує американський дослідник Лінкольн Ельсворт. Дослідники вийдуть кораблем у жовтні ц. р. до північного бігуна. Дослідники забирають зі собою спеціяльний літак, збудований до підбігунових летів.

— **XXX. конгрес есперантистів у Льондоні.** В неділю 31. липня ц. р. почав свої наради XXX. конгрес есперантистів. На конгрес приїхало 1.700 делегатів, які репрезентують 30 народів.

— **Міністри врятували три жертви катастрофи.** Вантажний самохід, що їхав у напрямі гірської місцевости „Чан Корія“ в Болгарії, полетів на закруті у пропасть, де придавив трьох пасажирів. Незадовго надїхали цією дорогою автом три болгарські міністри: Нікоров — промислу і торговлі, Ніколаєв — внутрішніх справ і Банков — хліборобства. Всі три міністри поспішили негайно з допомогою жертвам катастрофи, яких витягнули важко ранених зпід самоходу.

— **Тисячі людей пропадає без сліду.** У Злучених Державах пропадають щороку без сліду тисячі людей. Згідно зі статистичними даними в 1937. р. пропало 225.809 осіб, з того 16.141 ніколи не вдалося відшукати. Між пропавшими було 2.158 осіб, які нездужали на амнезію.

— **Страшна залізнича катастрофа.** На Ямайці перекинувся особовий поїзд. Вісім ваґонів упало з насипу до ріки і розбилося до скал. У катастрофі згинуло 50 осіб, а понад 80 є ранених. До катастрофи дійшло на закруті тому, що з противлежного боку наїхала льокомотива. Поїздом їхали здебільша прогульковці.

— **Перепис населення в СССР.** Рада народніх комісарів рішла перевести на території СССР в січні 1939 р. загальний перепис населення. По містах перепис відбудеться від 17—23 січня, по селах від 17—26 січня 1936 р.

— **Смерть автора популярної пісні.** У Брумвічі помер у 60 р. життя англійський популярний поет Джек Джедж, який підчас світової війни, як старшина, створив цілий цикль воєнних пісень. Ці пісні співали радо англійські вояки. Пісня „Іт із е лонґ вей“ (довга дорога) була улюбленою піснею англійських вояків, так, як у нас стрілецька пісня „Їхав стрілець на війноньку“ і т. п.

— **Кріваві бої на релігійному тлі.** В місцевости Мандаляй, 65 км. на північ від столиці Бурми, Ранґуну дійшло до нових, величезних заворушень на релігійному тлі. У вуличних боях згинуло 67 осіб, 420 було ранених. Юрба підпалювала і грабила крамниці. Шкода сягає кілька міліонів фунтів.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА“: „КОМБАТАНТИ“.

В одному бельґійському містечку святкують роковини 18-ліття боїв з часів великої війни. Туди зїжджають колишні учасники боїв, представники армії та влади. Є і туристи, що часто тут оглядають славне місце, де завдяки небувалій сміливости двох старшин удалося врятувати цілу сотню засуджену на смерть підчас страшної гарматньої та ґазової атаки німців. На цьому відтинку воювали поруч бельґійців теж англійці. Після 18 років у тому самому місці зустрічаються давні приятелі. Та з усіх несподіваних зустрічей найбільше несподівана, яка трапляється жінці одного старшини — вона пізнає у провіднику, що обводить туристів, того, якого колись кохала, приятеля свого теперішнього чоловіка. Цей провідник має зовсім інше прізвище; він не памятає нічого про своє минуле; він залишився там, де його ранила граната і не вернувся додому, бо ніхто не міг ствердити, хто він. На цьому тлі відограється цікава психольоґічна драма. Цікавий, свіжий сюжет з добрими артистами, у головній ролі зі славною французькою артисткою М. Шанталь.

КІНО „ПАЛЯС“: „БАНКОВИЙ ДІМ І СПІЛКА (РОТШИЛЬД)“.

У нічліґу для нуждарів — голодранці, пройдисвіти і всякі покидьки гуторять про своє минуле. Виявляється, що один немолодий уже дядько називається Ротшильд. На звук цього слова, один молодий його приятель рішає ним заопікуватися і зробити йому карієру. Карієра починається від поліційного комісаріяту після першої спроби роздобути харч... на кредит. Але на поліцію викликають секретаря великого Ротшильда, що має ствердити, чи Ротшильди не посвоячені з тим бідаком. Бідак має папери в порядку і дістає підмогу 2.000 фр. Його приятель, хоч кишки грають йому марша, складає ці гроші до банку, щоб мати чекову книжечку. Перед чоловіком з чековою книжечкою

і прізвищем Ротшильда, двері всіх фірм і сальонів відчиняються настіж. Два бідаки опиняються в управі великого банку, який їм передає один спекулянт переконаний, що має до діла з міліонером Ротшильдом. Як ці бідаки ведуть інтереси і як поводяться з людьми — варте сміху. Люди переконані, що мають перед собою великого Ротшильда з його секретарем, добачують в усіх їх відповідях, мовчанці, навіть скромній чи нахабній поведінці доказ, що саме так поводяться великі бізнесмени та пани. Ця французька комедія це фінезійна сатира з прекомічними сценами. У головній ролі найбільший кіновий артист Франції Гаррі Бор.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 29. Z 24. lipca 1938. Warszawa.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE. Dwumiesięcznik poświęcony badaniu spraw narodowościowych. Rok XI. Nr. 1—2. 1938. Warszawa.

WSCHÓD — ORIENT. Kwartalnik poświęcony sprawom Wschodu. Rok IX. Nr. 2. Kwiecień—czerwiec 1938. Warszawa.

MOSTRA DELL' ARTE GRAFICA UCRAINA. Confederazione Fascista dei Professionisti e degli Artisti. Roma.

URANIA. Czasopismo Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Astronomii. Rok XVI. Nr. 3. Czerwiec 1938. Lwów.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Віторок 2. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом“.

Середа 3. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом“.

Четвер 4. 8. год. 8. веч. „Роман із скарбовим урядом“.

Театр Рімнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОСІВ:

2. 8. Орленя.
3. 8. Шалена Льоля.
4. 8. Лісова пісня.
5. 8. Пригода в Черчі.
6. 8. Процес Мері Деген.
7. 8. Невольник.
8 Косова іде театр до Кут.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ВОРОХТА:

2. 8. Пісня Весняну.
3. 8. Чесна Сузанна.
4. 8. Пан Твардовський.
5. 8. Мазепа.
6. 8. Гейша.
7. 8. Гетьман Полуботок.

ДЕЛЯТИН:

8. 8. Маруся Богуславка.
9. 9. Чесна Сузанна.
10. 8. Пісня Весняну.

Українська Нар. Капеля „Чайка“.

2. 8. Космач.
3. 8. Шешори.
4. і 5. 8. Пістинь.
6. 8. Косів.
7. і 8. Кути.
9. 8. Кути.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави“; „Північ кличе“.

АПОЛЬО: „Шалена Кльодет“ з Анні Ондрою.

АТЛЯНТИК: „Остров засуджених“.

БАЛТИК: „Почалось у поїзді“, „Двоє з юрби“.

ВАНДА: „Промені заглади“, „Пізналися в Монте Карльо“.

ҐРАЖИНА: „Не забудь про мене“, „Белля Донна“.

ЕВРОПА: „Комбетанти“.

КАСІНО: „Королівський свічник“.

КОПЕРНИК: „Людина, що жила 2 рази“ й кольорові додатки.

МАРУСЕНЬКА: Нечинне з причини реконструкції.

МЕТРО: „Таємниця чорної кімнати“.

МІРАЖ: „Благословенна земля“.

МУЗА: „Грішний Біль“ (з Волесом Бірі).

ПАЛЯС: „Божковий дім і С-ка“.

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Сам на сам“ і „Пат і Паташон у раю“.

РІЯЛЬТО: „Світ говорить про нас“.

РОКСІ: „Будеш уже моєю“ й додатки.

СВІТ: „Вязниця ч. 18“, „Тайний плян Р. 6“.

СТИЛЕВЕ: „По великій війні“, ревія: „Щось таке“.

ТОН: „Тіні Парижа“, „Кавярня на границі.

УТІХА: „Під чужим прізвищем“ і ревія

ХИМЕРА: „Музика для тебе“.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська)
„Люрд“ — місто чудес“.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід“ (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Голяндія“.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Віторок, 2. серпня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Плити, анекдоти, комун., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полуд. авдиція, 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. програма, 15.15 Авдиція для стар. дітей, 15.35 Фінанс.-господ. актуаль., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Сальон. орх., 16.45 Мандрівка по Поліссі, оповід., 17.00 Вістки з міста й пров. 17.10 Серед жінок, 17.55 Гальо увага, 18.00 Веселка в болоті, гутірка, 18.10 Концерт з Кремянця, 19.10 „На Мурмань“, фрагм., 19.30 Акт. гутірка, 19.40 Розр. концерт орх., в перерві: Япон. казка, 20.45 Вечір. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Хлібор. гутірка, 21.10 Розр. концерт з Катовиць, 21.50 Спорт. вістки, 22.00 Льв. спорт. вістки, 22.05 Легка слов.-муз. авдиція, 23.00 Ост. вістки вечір. денника і метеор. комунікат.

Середа, 3. серпня 1938.

6.45 Рух., 7.00 Ран. ден., 7.15 Ран. концерт орх., 8.00 Орх., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. авдиц., **14.00 Українська інформ. газетка,** 14.10 Соната Бетовена, **14.35 Україн. конц. бандури В. Шуля,** 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Завтр. прогр., 15.15 Трохи пісні, трохи слова, 15.45 Госп. вістки, 16.00 Смичк. орх., 16.45 Військ. відчит, 17.00 Вістки з міста й пров., 17.10 Римський карнавал і увертура симф. орх., 17.20 Львів. комедія, фрагм., 17.55 Льв. спорт. вістки, 18.00 Волошки й кукіль — гутір., 18.10 Скрипк. речіт., 18.45 „П. Братковський“, оповід., 19.05 Спів. речіт., 19.25 Акт. гутір., 19.35 Розр. концерт, 20.45 Вечір. ден., 20.55 Акт. гутір., 21.00 Резерва, 21.10 Шопен і Польща, 21.50 Спорт. віст., 21.52 Спорт. вістки, 22.00 Вечір. конц. симф. орх., 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, вечір. ден. і метеор. комун.

Четвер, 4. серпня 1938.

6.15 Ран. пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ран. денник, 7.15 Орх. концерт, 8.00 Веселе добридень, пл., анекдоти, комунікати, 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Шуманові твори (форт.), 14.35 Популярна музика з пл., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Музика“ Реймонта, 15.30 Легка музика з пл., 15.45 Госп. вістки, 16.00 Вислою до моря, концерт мар. капелі, сопран, 16.45 Штука відпочинку, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Нар. пісня у мист. обробітці, 17.40 „Органіст із Поніклн“ Сенкевича, 17.55 Гальо!Позір! 18.00 Огляд видань, 18.10 Берліоз: „Король Лір“ увертура, 18.25 Театр Уяви: „Тайфун“, 19.00 Легка орг. музика, 19.30 20.55 Акт. гутірка, 19.40 Відгомін минулого, концерт, у перерві новеля Рейрта, 20.45 Веч. денник, 21.00 Актуалії, 21.10 Концерт легкої музики, 21.50 22.00 Спорт. 22.05—23.00 „Гостинниця під Львом“ легка словно-муз. авд., із Щепком Тоньком.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Віторок, 2. серпня 1938.

БЕРЛІН 15.20 Розр. муз., 18.00 Розр. концерт, 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 18.20, 20.00 Нар. пісні, 20.30, 21.00 Симф. конц., БУДАПЕШТ 12.05 Балалайк. орх., 13.30 Марші й вальси, 17.00 Танк. муз., 18.30, 19.00 Орх., 20.00 Мадяр. муз., 22.15 Танк. муз., 23.10 Циган. муз., ВІДЕНЬ 15.30 Карузо з пл., 18.30 Муз., 19.00 Соната на скрип. й форт., 20.10, Вес. вечір, 21.10 Пісні й муз. ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Танк. мельод., 16.00 Розр. конц., 18.00 Твори Шумана, 19.00 Вес. муз., 20.10 Розр. муз., 21.15 Камер. конц., 20.30 Варіяції Вебера, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 17.15 Форт. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.30, 23.15 Танк. муз., МІНХЕН 12.00, 16.00 Розр. конц., 18.20 Твори Кнаба, 19.15 Марші й воцькі пісні, 20.10, 21.00 Слуховище з муз., 21.10 Хор, солісти й квартет, ПРАГА 16.10, 17.00 Попол. конц., 17.40 Любов. пісні, 8.20 Сальон. муз., 19.25 Лег. муз., РАДІО ПАРІ 19.00 Камер. муз., РИМ 17.15 Спів. речіт., 19.30, 20.30 Розр. муз., 21.00, 22.00, 23.00 Вечір опер: 2 опери Каселія й Педроллн, 23.30 Танк. муз.

Середа, 3. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00, 18.0, Розр. муз., 17.00 Камер. конц., 19.00 Вес. муз., БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 22.15 Спів. речіт., БУДАПЕШТ 12.05 Форт. речіт., 13.00 Орх., 17.30, 18.00 Джез. муз., 19.00, 20.00, 21.00 Оперет. муз., 21.35 Орх., 22.05 Форт. речіт., ВІДЕНЬ 12.00 Розр. конц., 14.10 Нім. романт. муз., 16.00 Орх., 21.00 Розр. муз., 22.30, 23.00 Конц. орх. і сол., ДОЙЧЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. конц., 19.00, 20.20, 21.00 „Дон Жуан“ — оп. Моцарта, 22.30 Соната Бетовена, КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО 16.00, 19.00, 20.30 Розр. муз., 21.00 Пісні й муз., 21.00 Пісні й муз., 21.50, 22.00 Симф. конц., 23.15 Танк. муз., МІНХЕН 18.15, 16.00 Розр. конц., 18.20 Двофорт. муз., 19.15 Тріо, 24.00 Нічна муз., ПРАГА 12.45 Військ. орх., 17.40 Англій. форт. муз., 18.20 Легка муз., 21.15 Симф. Фібіха, РАДІО ПАРІ 18.30 Форт. речіт., 20.00, 21.60, 22.00 Трансм. з Зальцбурга, РИМ 17.15 Форт. речіт. 19.40, 20.30, 21.50 Розр. муз., 21.00, 22.00 Камер. муз., 23.15 Танк. муз.

Четвер, 4. серпня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Шубертіяда, баритон, форт., 19.00 Музика давніх днів, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, 21.30 Нар. музика, БУДАПЕШТ 18.30 18.00 Військ. орх., 19.00 Циг. музика, ВІДЕНЬ 20.30 21.00 Зальцб. фестіваль: „Тангайзер“ оп. Вагнера. КОШИЦІ 18.15 Для Закарпаття, ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.00 „Прометей“ балет Бетовена, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 21.40 22.00 Форт., ПРАГА 18.20 Сальон. музика, 21.10 Концерт фільм., 22.25 Камер. музика, РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.15 21.00 22.00 Фестіваль Равеля, РИМ 17.15 Іт.-браз. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Мефістофель“ оп. Аріґа Бойто, СОФІЯ 18.00 Військ. орх., 20.00 Популярна музика.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 1. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	2·85 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	2·90 зол.
молоко	15—16 сот.
яйця (копа)	3·85 зол.

Тенденція на масло, молоко, та яйця вдержана.

ПАНСІОНИ

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТ[...]ЗЯНКА“. Пляжа, купіль, [...] Ціни поміркованої. Українська управ[...]

МОРШИН-ЖИВЕЦЬ. Український пансіон „СТЕФАНІЯ“ (центр.) поручає [...] вищі гарні кімнати. Кухня [...] Ціни низькі.

КУПНО — ПРОДАЖ

МАШИНА до писання Сміт-Брос [...] українська, оказія. Буцяна, Ровни[...] Тел. 113-55.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО інжиніра хемії. Писемні зголошення до „Діла“ під „Зараз“.

БЮРОВУ СИЛУ зі знанням бухгальтерії прийме зараз торговельно-промислове підприємство у Львові. Вимагана [...] від 3—5 тисяч зол., яка буде відповідно опроцентована і забезпечена. Зголошення до Адм. під „Розвиткове [...]“.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант, 4 роки практики, шукає патрона. Зголошення з [...] виновами до „Діла“ для „С. Г.“

ШУКАЄМО спільника до розширення добре розвиненого та здорового [...] бранжі українського підприємства з капіталом 15—20 тисяч зол. Гарантуємо мінімум 30% доходу від капіталу в [...] му відношенні. Особиста співпраця [...] бажана. Зголошення до Адм. під [...] приємство“.

РІЖНІ

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, [...] образів найдешевше — [...] СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. [...]

ЗАВЕДЕННЯ лікарсько-дентистичне [...] Б. Баранецького у Львові, вул. [...] 23, нечинне з причини [...]

Ширіть наш часопис! **Присилайте передплату**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, [...]